

AVE MARIA

APRIL, 1935

AVE MARIA

published monthly by

*The Slovene
Franciscan Fathers,*

Lemont, Illinois

in the interest of the
Slovene Franciscan Com-
missariat of the Holy
Cross.

Subscription Price:
\$2.50 per annum

Naročnina:
\$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00

Management - Upravištvo
P. O. B. 608,
Lemont, Illinois

Editor - Urednik
P. Alexander Urankar,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.

Entered as second-class
matter August 20, 1925, at
the post office at Lemont,
Illinois, under the Act of
March 3, 1879. Acceptance
of mailing at the special
rate of postage provided
for in Section 1103, Act
of October 3, 1917, author-
ized on August 29, 1925.

Naročite se na

"AVE MARIA"

*ki je glasnik katoliškega življenja slovenskim
izseljencem v Ameriki in porok
zvestobe katoliški Cerkvi.*

Vsak naročnik

NAŠEGA LISTA JE PODPORNIK VELIKE MISLI
MISIJONSTVA JEZUSOVEGA. ZAKAJ? DOLAR-
JI, KI SI JIH NAMENIL ZA NAROČNINO NAŠEGA
LISTA, NISO VRŽENI V KOT. KAMENČKI SO ZA
ZGRADBO KRISTUSOVEGA DUHOVNISTVA. ZA-
TO JE BILA AVE MARIJA USTANOVLJENA, DA
BI V GMOTNEM OZIRU PODPIRALA DIJAKE,
KANDIDATE ZA DUHOVNIŠKI STAN. TVOJA
NAROČNINA JE SEME, KI NAJ NEKOČ OBRODI
SAD V VINOGRADU GOSPODOVEM. KOLIKO JE
DIJAKOV, KI BI RADI ŠTUDIRALI, PA NIMAJO
SREDSTEV. SAMOSTAN V LEMONTU JE
TUDI ŠOLA IN VZGOJEVALIŠČE IDEJALNIM
FANTOM, KI SO SI ZAŽELELI SLUŽBE ALTAR-
JA. SEDAJ RAZUMEŠ. NAŠ LIST UTIRA POT
TEM STUDENTOM.

A V E M A R I A

Aprilska številka, 1935—

Nabožni mesečnik.

—Letnik XXVII.

STARA IN VEDNO NOVA POVEST

KO so množice, ki so spremljale Odrešenika na Golgoti, Gospoda obkolile, se je prikazalo pri vratih nekaj apostolov. Prestrašeni so boječe tuintam pogledali ven, pa se takoj zopet umaknili v temo za zidovjem. Niti Peter, ki je še zadnjo noč skoro s prisego zagotavljal svojega Učenika, da ga nikoli ne bo zapustil, si danes, ko se je spolnilo Kristusovo prorokovanje o trikratnem zatajenju, ni upal več bližje, zgubil je zaupanje v sebe. Edinole Janez, ljubljene Gospodov, in njegova mati sta upala iti celo na morišče, da bosta pričli njegovih zadnjih trenutkov.

Nedaleč od njih, skrivajoč se za figovim drevesom, je stal Judež. Lase je imel vse razkodrane, oči, podlite s krvjo, so izstopile in bile oči pravcatega obupanca. Njegova obleka, raztrgana od trnja, je bila vsa zaprašena, kakor da je bogve kako daleko prišel. Vso noč je prečul med groznimi očitanji; na rano jutro je še stavil svoje poslednje upanje, da se bodo dali veliki duhovni preprostiti, da bodo vzeli srebrnike nazaj in izpustili Učenika. Ko so pa v templju z zaničljivim posmeškom prevzeto pogledali na njega, izdajalca, je še ta mala iskrica upanja v njegovem srcu ugasla. Vihar očitanj je začel divjati v njegovi duši. Nebo se je za njega zaprlo, zemlja pa, kakor da bi se ga hotela otresti s svojega površja. Grozna slika obupanca! —

Zapazil je apostole pri vratih. Čakal je, da planejo k njemu, da mu bodo očitali njegov greh. Čakal je na to, kakor na zaslužen kaznen. Upal je, da mu izrečejo svoje zaničevanje, svoj gnjus pred njim, kakor je zaslužil. Bilo bi to pravo zdravilo za njegovo dušo. Pa se ni zgodilo kaj takega. V očeh apostolov je bilo videti le sočutje z izdajalcem . . . Bolesno očitanje, žalost nad njegovim dejanjem. In to sočutje je bilo za Judeža groznejše ko sama smrt. To je bilo hujše kakor največja kaznen. Ni mogel prenesti njihovega pogleda. Pobegnil je — — —

Vojaki so stopili, odločivši konja, k Jezusu, da bi mu slekli obleko. En sam, bolesten, dolg pogled k nebu, pa zapre Kristus Gospod oči in se da molče sleči. Stoji tu v vsi svoji ubošini brez obleke, tolpi v razgledovanje in posmeh. Prsa in hrbet vsled bičanja razbita, vse telo krvavo. Gospod sveta v svojem najglobljem ponižanju, v sramoti trepetajoč in tresoč se pred očmi množice, ki se raduje pri tem prizoru!

Položili so ga na križ. Sedaj mu je lažje, ko ve, da sedaj ne more toliko sto oči na njega gledati, sramota je manjša.

Močan mož je vzel iz koša štiri dolge, železne žreblje. "Kralja Judov" ne bodo na križ privezali, ampak kakor je stotnik ukazal, pribili. Baje je menda nekoč rekel, ko so ga Judje tožili, da bo stopil s križa. No, da ne bo mislil na tako neumnost, ga bodo že žreblji dobro držali.

Ko so nastavili na roko prvi žrebelj in se je zaslišal prvi silni udarec, so se najbližji gledalci nehote malo umaknili. Curek krvi, ki je brizgnil visoko, je vzbudil v njih strah. Nekateri so zaprli oči, drugi so obrnili glavo v stran. Obmolknili so; nastala je grozna tišina. Vsi, ki so imeli še drznost da so gledali ta strašni prizor, so bili pa drugih misli. Pričakovali so, da bo Križani grozno zdihoval, a mesto tega tiho kakor v grobu. Kristusovega molka, s katerim je vse prenašal, zasmehovanje, bičanje, kronanje, muke križanja, tega groznega, junaškega molka niso mogli prenesti. Padal je kakor gore na njihovo srce. Ti, ki so ga prej sovražili, so bili brez vsake moči napram njegovemu molku.

Strašna tišina je nastala okoli Kristusa. Hujša, strašnejša kakoršna je na bojnem polju, posutem s tisoči padlih vojakov. Tišina dneva, ki je bila strašnejša ko tišina noči. Edinole udarci kladiva so naznanjali, da križajo Ljubezen, Ponižnost, Usmiljenost. —

Čez nekaj časa so udarci prenehali. Delo je končano. "Sedaj ga pa dvignite!" zapove poveljnik vojaški četi, in že se dviga križ proti nebu. Kristus je na prestolu, ki mu ga je pripravil nehvaležen, zaslepljen svet. Zdelo se je, da se je zemlja stresla, ko so postavili križ v jamo in ga začeli utrjevati. Vsi so začutili ta potres, obraz marsikaterega divjaka je popolnoma od strahu obledel.

"Tako plačuje svet svoje preroke!" je pripomnil neki neznan starec.

"To je prestol poslednjega kralja iz Davidovega rodu," je dejal neki vojak posmehljivo proti Judom.

"Glejte Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta!" je vzdihnil nekdanji učenec Janeza Krstnika in odšel bridko jokajoč iz Golgote...

Zlato sonce, ki je sijalo nad mestom, je nekako čudno zakrvavelo. Narava je prenehala dihati. Zemlja je preživljala najbridkejšo trenutke svojega življenja. Njen Gospod je umiral...

*

Nastopilo je popoldne. Sonce je zatemnelo, postalo prav nekako sivo. Polumrak je pokrtil vso judovsko zemljo tako, da so bile na nebu videti zvezde. Grozna tišina je zavladala na Golgoti. Nikdo si ni upal spregovoriti. Judovski duhovni in pismarji, vsak bled in ves prestrašen, so se molče vračali domu. Celo vojaki, ki so imeli ukaz, da stražijo pri križu, so umolkneli in so z grozo premišljevali, kaj se je zgodilo. Zdelo se jim je, da je vesoljni svet skočil s svojega tira, da je sonce obstalo na svoji poti, da ugaša in umira.

Do treh popoldne je trajala tema, strašnejša ko vse groze smrti, težja ko svinec, daljša kakor počasno umiranje. Vsak trenutek se je pretvoril v uro, ura v dneve, mesece, leta. Vsem, ki so stali okoli križa svesti si v duši svoje krivde, se je zdelo, da se starajo, da se bližajo smrti, da se pogrezajo v strašno, večno brezdnost, ki nima dna. Negotovost radi tega, kaj se godi, je bila hujša kakor poslednja sodba, kakor konec sveta. Vsi so slutili smrt, čakali so, kdaj jim stisne grlo in jih reši vsega strahu.

V tem grozopolnem molku pa dvigne Križani glavo in bridko žaluje z besedami psalma: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" Kakor da bi Bog sam zapuščal, ostavljal kraj, kjer umira njegov Sin, da ga ne bo moral gledati. Večni Usmiljenec je postal trd, da ne bi moral jokati. — Zapuščeni, nepopisna pobitost, so tlačile Kristusa težje kakor vsi grehi človeštva.

Ko niti Bog ni več tolažil, ko je kri tekoča iz vseh ran vedno bolj večala njegovo žejo, kliče Kri-

stus z glasom, ki javlja najhujše muke, proseče: "Žejem sem!"

Zadnja prošnja k človeštvu in svetu.

Vojak, ki je stal najbližje križa, trdosrčen sicer, začuti usmiljenje. Ne briga se za postave in predpise, ki so bili brezobzirni napram Križanemu, hitro zagrabi gobo, namoči jo v jesihu, natakne jo na vejo hisopa in jo podaja k Kristusovim ustam. Območil je njegove suhe ustnice. — Svet mu je dal še v smrti to, s čimur ga je celo njegovo življenje napajal.

Ko je prejel to okrepčanje iz rok vojaka, je Kristus mirno rekel: "Dopolnjeno je!" Njegova naloga je dovršena, delo dokončano. Kelih bridkosti je izpit do dna. Kar mu je nebo naložilo, da bi storil, je bilo na zemlji spolnjeno. Še zadnji zdihljej k nebu, zahvala za vse, s čimur ga je Oče proslavljal, pa se hoče Kristus posloviti od tega sveta. Telo bo pustil tu, dušo pa izroča Bogu.

"Oče, v Tvoje roke izročam svojo dušo," zakliče, nagne glavo in umrje.

Končano je! Trenutek, ki ga je čakala zemlja, je prišel. Veliko odrešenje je dovršeno; kupno ceno za zveličanje sveta je plačal Kristus. Zemlja se trese bolesti in radosti. Preproga v hramu, ki je delila tempelj, se naenkrat pretrga, skale na Golgoti pokajo, mrtvi vstajajo iz grobov.

* * *

Iz skalne votline stopa star, upognjen mož, za njim druga postava. Žena. Trpljenje vseh časov je brati na njenem obrazu; o prespanih tisočih let pričajo njune gole, bele črepinje. Svoje koščene roke dvigata k križu, usta se odpirajo in molijo: "Veke pričakovani duhoven in kralj! Ti veliki, sveti Sin božji, ki si se žrtvoval za nas! Tvoja Kri nas je prebudila iz spanja smrti in nam oznanila uro odrešenja. Vzel si na se najine grehe in grehe naših otrok. V svoji slabosti sva padla midva, padali so najini otroci vedno nižje in nižje. Slabost, zloba je zasadila greh v naša srca. S svojo smrtjo nam vračaš življenje. Dvigaš nas k Sebi! K Tebi stegujemo svoje roke, Tebi se klanjamo, Kralj in Mesija!"

Bili so to prvi starši, Adam in Eva. In tisoče in tisoče drugih rok se je stegovalo k križu...

* * *

Ti, ki so ostali pri križu, slišijo neko tajinstveno gromenje, kakor da bi zemlja stresala raz sebe težo gora in jih metala v morske globine. V tem pa zažari Kristusov križ v nebeški zarji, na njem je videti napis v belih plamenih, da so ga lahko orali tudi v Jeruzalemu: "Jezus Kristus — Kralj Judov!" Sonca ni videti. Samo križ sveti v grozno temo, in raste naglo višje in višje, Kristus postaja večji in večji, tako da sega do neba, da

segajo njegove roke do skrajnih končin zemlje. Svetišča poganstva se podirajo in rušijo, kamor so segle prebodene Kristusove roke. In silni žar, prihajajoč od velikanskega križa, prav osleplja.

"Ni mogoče zreti v križ!" pravijo rimski vojaki in obračajo pogled v drugo stran.

"V resnici, umrl je Sin božji!", pravi stotnik, vrže od sebe proč ščit in meč, poklekne in steguje roke k križu.

"Prihaja konec sveta," pravi nek vojak.

"Prihaja začetek sveta," pravi stotnik in prične moliti...

Končal se je večer Velikega petka. Prva zvezda je oznanjala pričetek sobote. Tema se je vedno bolj širila. — Vojaki, ki jih je poslal Pilat, so zlomili križanima zločincema kosti in ju pokopali s križi vred v skupno jamo. Tudi Kristusov križ so vrgli k drugim križem.

Doli pod Golgoto ste se zasvetili dve baklji. Pri njihovi medli svetlobi je bilo videti nekaj oseb, ki so nesle težko v belo platno zavito breme. Njihov resen obraz, njihova žalost je kazala, da ne-sejo nekaj njim jako dragega.

Kolikor bolj se oddaljujejo, toliko daljše postajajo njihove sence. Končno izginejo na nekem vrtu in obstoje pred skalo, v katero je vsekano grob. Tu sem naj bi se pokopalo po predlogu Jožefa iz Arimateje Odrešenikovo truplo.

Sedaj so na cilju. Na beli steni skale je videti velike sence žalujočih. Noč povečuje še njihove postave, slišati je tih jok. Za trenutek so izginili vsi v notranjosti skale. Križani je pokopan.

Nekaj močnih rok je prijelo za velik kamen, zavalile so ga pred grobovo jamo.

Malo so še vsi postali in potem molče zapustili vrt.

Cvetice, ki so že davno usnule, odpirajo svoje kelihe, klanjajo glavice in kot bele kadilnice vdičujejo svoj vonj njemu, ki se je žrtvoval. Slavčki prepevajo pogrebni psalm. In mesec, ki je ravno priplaval v vsem svojem lesku, sveti kakor srebrna večna luč pred prvim krščanskim tabernakelnom.

Sveti mir je zavladal po zemlji, ki je bila danes odrešena...

TO — IN PA NIČ!

(Iz lastnega doživetja. Zapisal Marin Miha.)

ISKAL sem hlapca za v planino. Gori imam neke vrste pristavo, kjer ostaja živina skozi vse poletje noter do pozne jeseni. Jeseni pa se začne lov, in zopet potrebujem

nekoga, ki mi pazi na divje lovce, ki jih je pri nas že po tradiciji v izobilju. Mi priporoči sosed-župnik svojega človeka in ga mi kar pošlje s pismom, ki v njem berem: "Bil je od nekdaj divji lovec; a divjega lovca ne ukrotiš drugače. da ga napraviš za nadzornika v svojem revirju. Ta ti bo potem preganjal lovske tatove kot mačka miši. In zasledil ti bo vsakega; zato ker iz skušnje pozna vse zvijače teh ljudi. Do zime ga vzemi na poskušnjo; čez zimo bi ga rad imel sam, da mi bo spravljal hlode s planine. Je močan dečko in v vsakem oziru zanesljiv, razen — seve — kot divji lovec..."

Tako torej. Poturica je hujši ko Turek. In takega naj pošlem nad tovariše njegove vrste? No, bomo videli! Sicer je pa itak samo za poskušnjo. —

Stal je pred menoj ta moj divji lovec. Zagorelega, a lepega obraza je bil, črnih las, pod nosom mu je bil šele začel rasti mah. Izprva sem ga opazoval nezaupno. Tako mlad še — sem si mislil — in je bivši lovski tat! Toda, ko je začel govoriti in je govoril modro in pametno, so mi začeli kopneti pomisleki. Pogodila sva se. Že je hotel iti iz sobe, ko zapazim, da ima na licu poleg desnega ušesa malo ranico, okroglo in veliko kakor lešnik.

"Stoj! Kaj imaš tu na licu?"

"Eh, nič ni! Betev ranice! Gnoji se mi. Prav mi je: tu mi bo odtelka tista huda kri — saj veste! In potem bo dobro. To — in pa nič!"

In že je bil skozi vrata. —

Kot oskrbnik je stalno bival v planini in prišel v dolino le vsakih štirinajst dni, da poroča, če je kaj novega, in da se preskrbi z živili. Ko je prvič prišel poročat, sem opazil da je rana še vedno na licu. Zdela se mi je, da je skoro nekoliko večja, vendar si nisem bil svest, če se ne motim, zato sem molčal. Govorila sva druge stvari.

"Jernejček, kako ti je všeč v planini?"

"Izvrstno gospod. Veste, gora in gozd; to je meni vse. Brez tega bi ne bilo vredno živeti. Ko zjutraj rosa bliskeče po travi in ti srna pogleda izza gozda, ti pa —. Pa kaj bom pravil; saj veste!"

"A kaj bodo rekli tvoji prejšnji tovariši?"

"Mislite divje lovce? Ha, vsak naj si preskrbi službo paznika in nadzornika, pa bo dobro!"

Hotel sem reči, da pač gospodarji lova ne potrebujejo toliko paznikov in nadzornikov; a mu nisem hotel delati hudo, ko sem videl, da se fant nekoliko sramuje.

"Čez zimo pojdeš zopet k župniku, da mu boš spravljal hlode s planine, jeli? Kaj pa, če bo tudi takrat takole ob zgodnjem jutru pogledala srna izza roba, a?"

Nasmehnil se je v zadregi, gladil tisti mah pod nosom in rekel: "No, potem bom moral biti zopet nekoliko, hm, tako kot sem bil..."

"A tako? To je tvoja življenska modrost? Samo to mi pazi, da v moje ne zaideš."

"Veste gospod, rad bi obljubil... Toda — saj veste, kadar srna pogleda, tedaj vsaka druga misel izgine in vsaka obljuba skopni. Ne zamerite!"

Smejati sem se mu moral, da bi ga bil moral okregati. Odkritosrčnost njegova mi je bila pa všeč. —

Čez štirinajst dni je zopet prišel. Zdaj sem nalašč pazil, kako bo z rano na lici. Glej, rana je bila večja in precej grda tudi.

"Jernejček, tista le rana ni kar tako. Nekaj boš moral storiti, da se ti zaceli."

"Že delam nekaj."

"Kaj?"

"Ongavi Budna, ki pipo kadi, mi da žlindre: tiste, veste, ki v pipniku ostane najbolj na dnu in ki je gosta, da se kar vleče. Tisto namažem vsak večer. Kar pipnik vzamem seboj, veste, zato ker ima dva. V štirinajstih dneh je eden prazen, drugi poln. Pa jeli!"

"To je svinjarija, dragi moj. In to, misliš, bo pomagalo?"

"Čisto gotovo, gospod. Ongavi Klančarjev Janez je imel prav tako stvar na licu in je pregnal z žlindro. Žlindra razje in izžgre, kar je bolnega, in potem se rana zaceli."

"Jernejček, svarim te! Ti si boš napravil vraga, da boš imel dosti za vse življenje... Kaj ko bi šel k zdravniku?"

"To — in pa nič! In pa še k zdravniku, da mi bo rezal po rani. Ne!"

"Čakaj, Jernejček! Jaz imam nekaj."

Prinesel sem iz svoje hišne lekarne zavojček bate in stekleničico jodove tinkture in sem mu razložil, kako naj rano maže in kako naj se obezuje. Poslušal je tiho in pazljivo kot poslušal paglavček, ki je prvič v šoli. Tudi vzel je in vtaknil v žep. Drugo jutro, ko Jernejčka že davno ni bilo, mi prinese hlapec Luka bato in stekleničico (še neodprto!) rekoč: "To-le je pustil Jernejček na mizi, češ, da ne bo rabil."

Po štirinajstih dneh je fant zopet prišel. Da bi jaz rane ne videl, si je dečko bil obezal vse lice z umazanim žepnim robcem, nekako tako, kot kadar koga zobje bole. Na vrhu glave je bil robec zavezan v vozel in sta dva rogla štrlela pokonci kot oslu ušesa. Toda nič ni pomagalo: robec je moral z lica, ker jaz sem hotel rano videti.

"Fant, stvar ni kar tako. Rana se ti veča in grša postaja! Ali se ne bojiš, da bi vtegnil biti rak?"

"Ah, to in pa nič!" Saj me nič ne boli!"

"Saj to je sumljivo! In zakaj nisi rane mazal kot sem ti bil naročil? Bato in tekočino si pustil pri Luki."

"Hm. Veste — sem si rekel — s tako stvarjo, ki je ne poznaš in ne veš kaj je notri, nikar ne hodi okrog obraza... In pa: saj se to samo od sebe zacelilo. Ta betev rane — to in pa nič!"

Pljunil je na prste (ki so bili precej umazani) in šel s slino preko rane.

Tedaj me je pograbilo. Zrojil sem nad njim, ga imenoval nemarneža in ga nemudoma poslal v mesto k zdravniku. Ko je še tisti dan prišel iz mesta, je prinesel s seboj lonček z neko mažo, češ: "To-le mi je dal, da naj mažem. Še bolje pa, je rekel, da grem v bolnico. Hm. V bolnico — in za tak nič?"

Sumljivo in zaničljivo je vrtel v roki lonček, češ: "Bog ve, kaj je vse notri?"

"Gotovo vse, kar je potrebno! Le pridno maži rano. Drugič, ko prideš, bom hotel rano zopet videti."

Drugo jutro je Luka zopet potrkal na moja vrata in držal v roki porcelanasti lonček od prejšnjega dne. Luka je smeje se pripovedoval, kako je Jernejček snoči vsej družini razlagal svoj dogodek pri zdravniku.

"To je mesar, ne pa zdravnik!" je pripovedoval. "Ali verjete, da me je zdravil? Nekaj mi je brizgal v rano, kar je hudirjevsko peklo. In potem je z nekim kamnom žgal, da je peklo še bolj... Sem mu rekel, naj le sebe žge, ako hoče, mene da ne bo. In sem vzel klobuk in bil že na pragu. Komaj me je sklical nazaj, da mi je dal na papirju nekaj zapisanega, češ, da naj nesem lekarnarju. Menite, da sem vaš sluga? sem mu hotel reči, sami nesite! Pa sem vendarle vzel in šel v lekarno in dal lekarnarju, češ, da mu zdravnik ongavi tale papir pošilja. Lekarnar pa me je prašal, kako se pišem in ko sem mu povedal, je rekel, da bo to zame. Jaz pa, da tega nočem. Tako sva se prepirala toliko časa, da je zvedel od mene, kdo sem in kje služim. Potem pa, da pozna gospoda in da se bosta že z njim pomenila za plačilo. Meni pa je rekel, da naj kar vzamem tisto, kar je bil napackal v lonček in je dišalo kakor — ne smem reči! S tem da naj bi se zjutraj in zvečer mazal po lici? Kam pa naj potem še grem med ljudi s tem smradom? Ne boš ti pihal kaše, ne lekarnar, ne zdravnik. Nak!"

Vse skupaj bi se mi bilo zdelo smešno, ako bi resno ne bilo. Hotel sem radikalno vmes poseči; zato sem dal poklicati Jernejčka s planine. Nekam razdražen je stopil v

mojo sobo: "Moj Bog, kaj je že zopet? Taka malenkost, pa toliko vpitja. To, in pa nič! Ta rana, ki se bo itak sama pozdravila!"

"Ne, ne! Sedaj se mi ne izmuzneš. Naravnost v bolnico pojdeš!"

"V bolnico? Čemu neki?"

"Da! V Ljubljano v bolnico. Ako ti ni prav tako, lahko greš nazaj k župniku in potem jaz nisem odgovoren."

Nazaj zaenkrat še ni rad šel; zato se je vdal. Napisal sem list na znanega mi zdravnika v bolnici in mu tudi nekoliko opisal fantov značaj. —

Po osmih dneh mi pride nazaj, obezan v svojo znano ruto kot ponavadi, le da je molelo na enem koncu izpod robca nekaj obliža.

"Jernejček, ali si že zdrav? Kako da so te tako hitro domov pustili?"

"Ah kaj?!" se je prešerno smejal ven iz robca. "Sam sem jim ušel. V taki bolnici naj vzdrži kdo drugi, jaz ne. Jernejček mora imeti dober zrak in prostost... In pismo so mi dali za vas. Tu je!"

Preberem. In kaj berem? To je pravcati rak. Z operacijo bi poizkusili, toda fant pravi, da noče operacije. Torej —! Zamujen slučaj!"

"Zdaj pa imaš! To si si napravil vraga!"

In vržem pismo predenj.

"Kaj? Ali pošiljajo račun! Hudirja, da jim nisem snedel za pet dinarjev vrednosti. Nak! V tem ozračju človek niti jesti ne more."

"Kdo govori o računu! O rani! O bolezni! Fant, to bo tvoja smrt!"

"Ta betev rane? O —! Nad Jernejčka mora že kaj večjega priti, da ga bo pobralo. To in pa nič!"

"Povej mi Jernejček," sem začel zlepa, "kajne ti si rano nosil na lici že dolgo preden si k meni prišel?"

"To se razume! Pravzaprav, ne rano, ampak ranico."

"Dobro, pa ranico! In kaj je rekel župnik, ki si služil pri njem?"

"K zdravniku me je gonil kakor vi."

"In ga nisi ubogal?"

"Kaj ga bom to ubogal. Kar se tiče dela, sem ga moral ubogati. Moja rana je pa bila moja stvar."

"Jernejček, zdaj pa resno besedo! Ali mi greš takoj nazaj v bolnico in se podvržeš operaciji, ali pa —"

"Ali pa —?"

Pogledal me je začudeno.

"Ali pa še danes iz moje službe!"

"Iz službe me boste dali, ko sem komaj prišel? Kaj bodo pa ljudje rekli, da ne morem niti pol leta kje obstati."

"Vseeno, kaj bodo ljudje rekli. Odloči se."

"Nak! V bolnico pa ne grem."

"Torej te izplačam za mesec dni naprej, potem pa z bogom."

"Z bogom." —

Ko je šel, je vrata nekoliko zaloputnil. Hlapec Luka ga je srečal na dvorišču. V tla je gledal, ko je šel mimo in brbral nekaj nerazločnega. Menda se je kregal, češ: "To in pa nič. Za tako malenkost!"

Gledal sem za njim, ko je moško in trdnih korakov šel po cesti in zaviil na strmo pot, ki vodi v planino. Šel je, da vzame svoje stvari in da se nikdar več ne vrne v ta kraj.

In res se ni.

Skoro sem že bil pozabil njegov slučaj, ko pride Luka neko jutro in mi pove: "Danes ga pa pokopujejo, Jernejčka. Ongava Meta je šla na Laze k pogrebu veleval, ker tam stanuje neka njegova teta."

Začudil sem se. "Tako kmalu torej. Koliko časa je kar je šel od nas?"

"Bo pol leta, bo!" je računal Luka. "Škoda fanta! Prav pošten lovec bi bil, in strah vseh lovskih tatov. Tako pa je mislil, da tista betev rane nič ni, pa je že bilo nekaj. Spravilo ga je, kaj se hoče!"

✱

KAJ JE MR. JONES V RUSIJI DOŽIVEL

P. Hugo.

✱

MR. Gareth Jones je bil svoj čas v službi angleškega ministerskega predsednika Lloyd Georgea, kot poročevavec o zunanjih zadevah. Zdaj pa je korespondent "Manchester Guardian" o istih zadevah. Kot tak je bil poslan v Rusijo proučevati resnično stanje tamkajšnjih razmer. A on ni bil eden tistih številnih korespondentov, ki si puste od boljševiških voditeljev zaznamovati pota, kod naj hodijo in potem z njimi vred svet za nos vlečejo. On je hotel pred vsem iz podeželskega ljudstva samega zvedeti, kaj ono sodi o boljševiškem raju. Znanje ruščine mu je pri tem prav dobro služilo. Zato je njegov zvon precej drugače zapel, kot oni, ki ga tropa raznih drugih korespondentov po boljševiškem taktu go- ni. Naj v glavnih potezah posnamemo njegovo obširno in zanimivo poročilo.

Pred vsem se je kajpada tudi on obrnil na boljševiške veličine. Imel je razgovor z Leninovo vdovo, s komisarjema za zunanje zadeve in finan- ce ter z voditeljem ateističnega pokreta. Ti veljaki so mu v uradu za zunanje zadeve v Moskvi prire- dili slavnostno kosilo. Bilo je jako razkošno. Sedem vrst likerjev, med njimi seveda tudi šam- panjec, je bilo serviranih. Ko je eden voditeljev zvrnil čašico šampanjca, je samozavestno dejal: "Dragi gospod! Krasne triumfe smo zadnje čase želi po deželi. Mužiki so zadovoljni. Njih živ- ljenjski standard se je dvignil. Postali so navdu- šeni pobogniki komunizma."

Mr. Jones je to sicer vzel z zadovoljstvom na znanje, a si je mislil, bomo videli, ko čujemo še drugi zvon. Do tega priti pa ni bila lahka stvar. Kajti boljševiški voditelji časnika ne puste med ljudstvo. Vse mogoče jim natvezijo, da jim misel iti med narod izbijejo iz glave. Če pa le si- lijo, imajo poslaništva nalog jim odreči dovoljenje oz. železniški uradniki jim ne smejo izstaviti voz- nih listkov za manjše podeželske postaje, ampak le v večja mesta. Tudi Mr. Jonesa so na vse na- čine hoteli odvrniti od te namere. A jih je po- tegnili.

Kupil je vozni listek do Harkova, znanega velikega mesta v Ukrajini. Seveda ni bil njegov cilj Harkov, ampak kaka vmesna postajica na deželi, na kateri se hoče neopažen zmuzniti z vlaka in jo peš mahniti med priprosti narod. Že na vlaku je nekaj čisto drugega videl in slišal, kot so mu boljševiški voditelji hoteli natveziti. Bil je natlačen ukrajinskih mužikov. Iz kota železni- škega voza, mu je kmalu udarila na uho žalostna tožba: "Kruha ni!" Ponovno je že po mestih slišal to tožbo. A na neizmernih, tako plodnih ravninah Ukrajine, žitnice Evrope, mu je ta vzdih šel še mnogo bolj k srcu.

Vedoč, da bo med potjo težko kaj dobiti, se je Mr. Jones že v Moskvi oskrbel s potrebnim pro- vijantom. Ko mu je pot preko nezmernih ravnin postala že dolgočasna, je vzel iz nahrbtnika kos belega kruha in ga začel otepavati. Kako pože- ljivo so ga mužiki od vseh strani gledali. Ko se mu je en košček odtrgal in padel na tla, ga ni hotel pobrati, ker so bila tla skrajno umazana. A or- lovski pogled nekega mužika je to izpazil. Hlastnil je po tistem koščku in ga kot sestradan pes zavžil. Nato je naš potnik vzel še eno oranžo, je olupil, vrgel olupke v kot, ostalo pa povžil. Toda le par trenutkov so ti olupki ležali v kotu. Isti mužik se je sklonil, vse pobral in s slastjo pojedel.

"Ste lačni kot vidim," mu pravi. "Lačen, lačen?" odgovoril, "vsi mužiki smo lačni. Komu- nisti so nam pobrali vse žito in nas oropali še zemlje. Pustili so nam le nekaj krompirja za celo zimo. Po mestih imajo kruh, toda po deželi, ki žito prideluje, ga ni." Potem mu je pripovedoval, kako ljudje v njegovi vasi lakote umirajo. Vaščani so zbrali vse dragocenosti, ki so jih še imeli in je poslali v mesto, da jim kupi kruha. Dobil ga je, a so mu tatovi vsega pokradli. Vrača se samo z žakljem krompirja.

Naletel je tudi na mladega komunista, ki je bil na isti poti za kruhom. Dejal je, da je njegov brat že umrl od lakote. In med tem, ko je šel on kruha iskati, je najbrž ista usoda zadela tudi nje-

govo mater in sestro. Kajti ko je odšel od doma, so imele samo še malo posodico moke. Pa če jih tudi še žive najde, saj jima ne bo mogel dosti pomagati, ko niti zanj ni bilo kruha, ampak le malo krompirja.

Na vprašanje, če je kot komunist kaj razočaran, se je razvnel in ogorčen dejal: "Razočaran, razočaran! Se razume, da smo vsi razočarani. Poglej, kaj so nam obljubljali! Boljševiški voditelji so nas zagotavljali, da nam bodo dali do konca svoje petletke obilo kruha, da se bo dežela cedila mleka in medu, da bo vsak imel vsak dan meso in obleke na izbiro. In kaj se je zgodilo! Petletka je pri kraju in lakota po celi deželi. Ni čuda, da se kuha revolucija."

Vlak je privozil na malo postajo. Mr. Jones zadene svoj nahrbtnik, počaka zadnjega trenutka, preden se je vlak začel pomikati dalje in smukne ven. Bil je sredi podeželske zimske samote. Debel sneg je ležal. Kar ob železniški progi se je spustil v ukrajinska sela. Prvo človeško bitje, ki mu je prišlo naproti, je bila stara ženica, ki se je komaj porivala naprej. Ko jo pozdravi, dobi odgovor: "Kruha ni! Že dva meseca nismo tu videli kruha. Mnogo jih umira v vasi. Pri nekaterih hišah imajo še malo krompirja, večina ostalih ima pa samo še živinjsko klajo in še te komaj za en mesec." In ženica se je zopet s silo pognala naprej svojo pot.

Ko je dosegel drugo vas, dolgo ni opazil nobenega živega bitja, ko bi bilo vse izmrlo. In prvi, ki ga je srečal, mu je zapel zopet isto žalostno pesem: "Kruha ni!" ter dodejal: "Vse je otečeno!" Res je videl, da imajo ljudje vse otečene oz. nabuhle roke in noge od pomanjkanja hrane. Povabili so ga v svoje kočice in mu tožili svoje gorje. Na vprašanje, kje imajo živino, so mu dejali, da so jo poklali, ker bi morali sicer sami že zdavnaj lakote pomreti. Ob njeni hrani so še ostali pri življenju.

V neki hiši se mu je nudil posebno pretresljiv prizor. V posteljici se je zvijal otrok. Želodec mu je bil otečen od pomanjkanja hrane. Njegove oči so bile kot kake filmske figure, ugasle. Vpraša mater, kaj mu je. Žalostna mu odgovori: "Glad!" Hoče vedeti, koliko jih je že lakote pomrlo. Neki starček mu pravi, da tega nihče ne ve natančno, pač pa misli, da sigurno vsak deseti.

"Pa kako je vendar ta preizkušnja prišla nad vas?" vpraša drugega častitljivega starčka z belo brado. "Zato," pravi, "ker komunisti Boga preklinjajo. Njega so hoteli pregnati iz naše srede in prišla je kazen v podobi smrti. Dokler je sveta

mati Rusija verovala v Boga, so bila njena polja zlati rudniki, pri živini je bil obilen blagoslov. Toda zdaj je prišlo maščevanje za vsa bogokletja in vse zlo, ki so je oznanjali." — "Skušali so mi odvzeti svete podobe," se oglasi drugi starček, "ki jih imam obešene po stenah. Pa sem jim dejal: Pustite mi te podobe, ker jaz sem mušič in ne pes!"

Čim dalje proti zahodu je šel, tem bolj žalostne stvari je videl in slišal. Pretresljive zgodbe so mu pripovedovali o razlastitvi večjih posestnikov. Če so se vpirali socializaciji, so jih natrpali v tovarne vlake in odpeljali proti Sibiriji. Od enega takega transporta je prišlo mesece pozneje poročilo: "Devetnajst otrok je na potu od lakote in vsega hudega pomrlo!"

Gorje tistemu, ki si od socializirane lastnine kaj prilasti, če je tudi na tem, da lakote umrje. S smrtjo mora plačati vsak "ukradeni" klas žita. V skrajni sili in potrebi jih mnogo riskira tudi to. Ponoči hodijo na socializirana posestva po potrebni živež. In mpogim drugič ni treba več hoditi. Celo materam, ki kaj takega iz ljubezni do svojih gladnih otrok tvegajo, tajna policija ne prizanaša. Neko mater je lastni otrok, še deček, naznanil, da je šla na socializirano posest za hrano zanj. Mater je ta ljubezen stala življenje, dečkovo junaštvo so pa po vseh šolah proslavljali.

Še vse groznejše prizore bi bil Mr. Jones videl, ko bi bil šel dalje proti zahodu. Kajti ti trpi ni, s katerimi je govoril in jih pomiloval, so mu dejali: "Ne pomiluj nas, ampak one doli ob Poltavi in še dalje! Tam so vasi, kjer je vse lakote pomrlo in druge, kjer jih je komaj polovica še ostala pri življenju, ki jih pa čaka ista usoda!"

Toda našega potnika je med tem zvohala tajna policija. Ko je bil ravno v razgovoru z ljudmi, ki so mu tožili o svojem mučeniškem položaju, se mu približa mož postave in zahteva od njega dokumente. Ko si jih je od vseh strani ogledal in se z nekim drugim posvetoval, je bil v imenu postave in pod varstvom "angela variha" napoten v Harkov, da se izkaže, kaj išče tam okoli.

A ko je mož postave, ki ga je spremljal tja, med potjo zvedel, da ima v varstvu moža, ki je znan z najvišjimi boljševiški krogi, ga je začelo skrbeti, če ne bo morda končno sam več sitnosti imel kot on. Za to ga je v Harkovu izpustil. Sicer je pa Mr. Jones že dosti videl in zvedel, do katerega življenskega standarda je komunizem ruskega mušiča dvignil in kako navdušen je ta za komunizem. Z boljševiških miz teče šampanjce, mušič mora pa tisto jesti kot njegova živina in še lakote umira. To je rdeča svoboda, enakost in bratstvo!

OČI VEČNEGA BRATA

Zweig — M. Ferenčak.

(Konec)

STOPIL je v njih krog in jih pozdravil z dobrohotnim nasmeškom. Ženam je namignil, da so se vrstile v svoje prostore, nato je dejal svojim sinovom:

“Vi veste, da že nekaj let sem živi samo ena skrb moja dušo, da bi bil pravičen in da bi živel brez krivde na zemlji. Sinoči pa se je zgodilo, da je tekla kri po tleh moje hiše, kri živega človeka. Čist hočem biti te krvi in spokoriti se hočem za to dejanje, ki se je zgodilo v senci moje strehe. Suženj, ki se je radi malenkosti pretrdo spokoril, imej svobodo od te ure dalje in naj gre kamor ga veseli, da ne bo nekoč tožil vas in mene pred večnim sodnikom.”

Molče so stali sinovi in Virata je čutil sovraštvo v tem molku.

“Vi molčite zoper moje besede? Tudi zoper vas nočem ravnati, ne da bi mi ugovarjali.”

“Krivcu, ki je grešil, hočeš podariti svobodo, plačilo mesto kazni,” je spregovoril najstarejši.

“Mnogo služinčadi imamo pri hiši in enega ne bomo pogrešali; toda vsako dejanje vpliva daleč izven sebe in je kakor člen v verigi.” — “Kako boš mogel zadržati druge, ki so tvoja lastnina, če bi se jim hotelo oditi, ako tega osvobodíš?”

“Če hočejo iz mojega življenja, jih moram pustiti. V nikogar usodo nočem posegati, kajti kdor oblikuje usodo, je kriv.”

“Toda ti razvezuješ znamenja zakonov,” je povzdignil glas drugi, “ti sužnji so vendar naša lastnina, kakor ta zemlja, kakor drevje te zemlje, kakor sadeži teh dreves. Kakor tebi služijo, tako so vezani nate in ti si vezan nanje. Dotikaš se reda, ki je rasel tisočletja v časovju: suženj ni gospodar svojega življenja, temveč le hlapec svojega gospoda.”

“Božja pravica je samo ena in ta pravica je življenje, ki je dano vsakemu z dihom božjih ust. K dobremu me opominjaš, zaslepljen sem bil, ko sem si mislil, da sem brez krivde: jemal sem že leta tuja življenje. Sedaj vidim jasno in vem: pravični ne sme ljudem gospodariti kakor živalim. Vsem hočem podariti svobodo, da ne bom kriv nad njimi v življenju.”

Upor se je bliskal na čelih sinov. Osorno je odvrnil najstarejši:

“Kdo bo napajal polja z vodo, da ne bo v žeji riž medlel? Kdo bo gonil bivole na polju? Mar naj postanemo mi hlapci radi tvoje blodne volje? Ti se nisi nikdar v življenju mučil z delom svojih rok, nikdar nisi pomislil, da raste tvoje življenje iz tujih žuljev; tvoje ležišče je spleteno s tujim znojem in vendar ležiš na njem in hlapec bdi nad tvojim spanjem, da ti preganja nadležne komarje. Sedaj pa hočeš hipoma vse odgnati, da bi se samo mi mučili, tvoja lastna kri? Mar naj izprežemo še bivole izpred pluga in se vprežemo sami, da tudi oni ne bodo čutili biča? Tudi oni so nastali z dihom božjih ust. Oče, ne dotikaj se obstoječega, tudi to je od boga. Zemlja se sama ne odpre, s silo jo moraš preorati, da obrodi, sila je zakon pod zvezdami in mi je ne moremo pogrešati.”

“Jaz pa jo hočem pogrešati, kajti sila je malokdaj pravična in jaz hočem živeti brez krivde na zemlji.”

“Sila je v vsem imetju, bodisi v človeku, živali, potrpežljivi zemlji. Kjer si gospodar, bodi tudi vladar. Kdor poseduje, je vezan z usodo ljudi.”

“Jaz pa se hočem ločiti od vsega, kar me spravlja v krivico, zato vam zapovedujem, da odpuščate vse hlapce v hiši, da bomo sami delali za naše potrebe.”

Jeza je vzvalovila v pogledih sinov, komaj so se premagovali, da niso godrnjali. Nato je dejal najstarejši:

“Rekel si, da nočeš nobenemu človeku vsiliti svoje volje. Svojim sužnjem nočeš zapovedovati, da ne bi bil kriv, nam pa zapoveduješ in udarjaš v naše življenje. Vprašujem te, kje je tukaj pravica pred bogom in ljudmi?”

Virata je dolgo molčal. Ko je dvignil pogled, je videl plamen sebičnosti v njihovih očeh in zgrozil se je v dnu svoje duše. Tiho je dejal:

“Prav ste me poučili. Nočem nasilno ravnati zoper vas. Vzemite si domačijo in si jo razdelite po svoji volji, jaz nimam več deleža na imetju in ne na krivdi. Prav si govoril: Kdor vlada, zaslužuje druge, predvsem pa svojo dušo. Kdor hoče živeti brez krivde, ne sme imeti deleža na hiši, ne na drugih usodi, ne živeti iz tujih žuljev, ne piti od drugih znoja in ne sme viseti ob nasladi žene in ne ob lenobi: samo kdor sam živi, živi svojemu bogu, samo kdor dela, ga čuti in edino v uboštvu je ves v njem. Jaz pa hočem biti Nevidnemu bliže nego svoji zemlji, živeti hočem brez krivde. Vzemite si hišo in si jo v miru razdelite.”

Virata se je obrnil in šel. Začuden so obstali njegovi sinovi; nasičena sebičnost jih je sladko žgala v telesih in vendar so bili osramočeni v svojih dušah.

Virata se je zaprl v svojo sobo in ni poslušal ne klicev, ne opominov. Šele ko so padle na zemljo sence noči, se je opravil za pot; vzel je palico, skledico za milodare, sekiro za delo, prgišče sadov in palmine liste s pisanjem modrosti k pobožnosti. Podkošal si je haljo nad kolena in tiho zapustil svojo hišo, ne da bi ozrl po ženi, otrokih in vsemu občestvu svojega imetja. Vso noč je potoval k reki, v katero je nekoč v grenki uri spoznanja pogreznil svoj meč. Prepeljal se je s čolničem in nadaljeval pot na drugem bregu ob reki navzgor, kjer je bil svet še neposeljen in plug še ni bil oskrnil zemlje.

Ob jutranji zarji je prišel na mesto, kjer je bila strela udarila v prastaro mangovo drevo ter izžgala jaso v goščavi. Reka je ljubko zavijala v loku tod mimo in jata ptic je švigala tik nad vodo, da se brez strahu napije. Svetlo je bilo tu ob svobodni reki in senca dreves za Viratovimi pleči. Raztreščen od udarca je ležal les in potlačeno grmovje naokoli. Virata si je ogledal samotno jaso v sredini gozda. Odločil se je, da si tukaj zgradi kočo in bo živel poglobljanju daleč od ljudi in brez krivde.

Pet dni je gradil kočo, kajti njegove roke so se odvadile dela. Pa tudi poslej je bil njegov delavnik poln muke. Iskati si je moral sadove za prehrano, trebiti goščavo, ki je z ojačeno silo rastla okoli koče ter si jo ograditi v krogu s koničastimi koli, da ga ne bi v noči napadli tigri, ki so gladni rjovel v temi. Toda niti en človeški glas ni prodril v njegovo življenje, da bi ga motil v miru, tiho so tekli dnevi, kakor teče voda v reki, milo obnovljena v neskončnem vrelcu.

Samo ptice so vedno prihajale, počivajoči mož jih ni plašil in kaj kmalu so gnezdele v strehi njegove koče. Trosil jim je trdih sadov in semen velikih cvetic. Rade so priskočile in nič več se niso plašile njegovih rok, če jih je vabil so priletele s palm ter se dale zaupljivo ujeti, da se je z njimi igral. Nekoč je našel v gozdu mladega šimpanza z zlomljeno nogo, ki je vpil kakor otrok. Vzel ga je v kočo in ga redil tako dolgo, dokler ni postal toliko pameten, da mu je v igri posnemaje služil kakor hlapec. Tako je živel nežno obdan z življenjem, toda vedel je, da tudi v živalih ždi sila in zlo kakor v človeku. Videl je, kako so se aligatorji grizli in v jezi preganjali, kako so ptice s svojimi koničastimi kljuni iztrgale ribe iz reke in zopet kače, ki so se hipoma ovile ptic in jih zdrobile. Ta grozna veriga uničenja, ki jo je sovražna boginja ovila okoli sveta, se mu je razodela kot zakon, kateremu se tudi modrost ni mogla upirati. Toda užival je, da je bil le gledalec nad tem bojem,

nedeležan vsake krivde na naraščajočem krogu uničenja in sproščenja.

Leto dni in še nekaj mesecev ni videl človeka. Zgodilo pa se je, da je lovec, ki je zasledoval slona k napajališču, zagledal na drugem bregu čudovito sliko. Pred nizko kočo je sedel starec z belo brado v zlatem lesku večera, v njegovih laseh so gnezdele zadovoljne ptice, pred njegovimi nogami pa je trla opica z ostrimi udarci orehe. On pa je gledal v vrhove dreves, kjer so se zibale modre in pisane papige, čim pa je dvignil roko, je zašumel zlat oblak in priletele so mu na roke. Lovcu se je zdelo, da je videl svetnika, o katerem je pisano: "Živali bodo k njemu govorile v jeziku ljudi, cvetice bodo rastle pod njegovimi stopinjami, z ustmi bo trgal zvezde kakor cvetke in z dihom svojih ust bo odpihnil luno." Lovec je opustil zasledovanje in hitel domov, da poroča o tem, kar je videl.

D drugega dne so že radovedneži prodirali v goščavo, da vidijo čudo z nasprotnega brega, vedno več je bilo strmečih, dokler ni nekdo med njimi spoznal Virato, izginulega svoje domovine, ki je pustil dom in imetje radi velike pravičnosti. Naglo se je širila vest o tem ter dosegla tudi kralja, ki je zvestega moža boleče pogrešal. Ukazal je opremiti barko z štirikrat sedmimi sužnji-veslači in udarjali so v vesla, dokler ni barka priplavala po toku navzgor do kraja, kjer je stala Viratova koča. Pred kraljevimi stopinjami so razgrnili preprogo, ko je šel modrecu nasproti. Minulo pa je že leto in šest mesecev, odkar Virata ni slišal človeških glasov, plah in trepetajoč je stal pred gosti, pozabil se je skloniti kakor hlapec pred vladarjem in dejal je samo:

"Blagoslovljen bodi tvoj prihod, moj kralj."

Kralj ga je objel.

"Že leta gledam tvojo pot, ki se bliža popolnosti in prišel sem, da vidim redkost, kako živi pravični, ter bi se ob njem naučil."

Virata se je sklonil.

"Moja modrost je v tem, da sem pozabil biti z ljudmi, ostati hočem prost vsake krivde. Ne vem, če je modrost, kar počenjam, ne vem, če je sreča, kar čutim — ničesar ne vem svetovati in ne učiti. Modrost samotnega je druga, kakor ona sveta, zakon poglobljanja drug, kakor zakon dejanj."

"Že samo gledanje, kako živi pravični, je učenje," je odgovoril kralj. "Odkar sem pogledal v tvoje oči, čutim veselje brez krivde. Več si ne želim."

Virata se je zopet sklonil in ponovno ga je kralj objel.

Smem li tebi izpolniti kako željo, ali naj besedo nesem tvojim?"

"Nič, je moj več, moj kralj, ali moje vse na tej zemlji. Pozabil sem, da sem imel hišo in otroke med otroci. Brezdomec ima svet, sproščeni popolno življenje in nedolžni svoj mir. Nimam druge želje, kakor da ostanem brez krivde na zemlji."

"Torej živi srečno in spomni se me v svoji pobožnosti."

"Spominjam se boga in s tem tudi tebe in vsega na zemlji, ki je del njega in njegovega diha."

Virata se je priklonil. Kraljeva barka je zdrknila po reki in mnogo mesecev ni samotar več slišal človeških glasov.

Še enkrat je Viratova slava razgrnila krila in splavala, kakor bel galeb v deželo. V najoddaljenejšo vas, celo do bajt ob morju je prišel glas o njem, ki je pustil dom in imetje, da bi živel globoki pobožnosti in ljudje so imenovali bogaboječega s četrtnim čednostnim imenom: "Zvezdo samote". Svečeniki so slavili v templjih njegovo odpoved in kralj pred svojimi podaniki; ako pa je izrekel sodnik v deželi sodbo, je vedno pristavil: "Da bi bila moja beseda pravična, kakor Viratova, ki živi sedaj bogu in je vreden vseh modrosti."

Zgodilo pa se je v letih, v začetku redkeje, nato pa vedno pogostejše, da je mož, ki je spoznal krivdo svojih dejanj in nezmisel svojega življenja, zapustil dom in svojce, razdal vse svoje imetje in odpotoval v gozd, da si zgradi kočo in bi živel bogu, kakor Virata. Kajti vzgled je najmočnejša vez na zemlji, ki veže ljudi, vsako dejanje vzbudi v drugih voljo k pravemu, da poskoči iz dremanja svojih sanj in izpolni z dejavnostjo svoje dni. In ti zbudjeni so se zavedli svojega praznega življenja, videli so kri na svojih rokah in krivdo v svojih dušah, zato so vstali in šli v samoto, da si zgrade koče, kakor oni in bodo živeli zgolj nujnim zahtevam telesa ter neskončni pobožnosti. Če so se srečali na poti pri iskanju sadežev, niso spregovorili niti besedice, da se ne bi združili v novo občestvo, toda njihove oči so se drug drugemu radostno nasmehnile in njih duše so se objele v miru. Ljudstvo pa je imenovalo ta gozd "Naselbino vernih". In nobeden lovec se ni podil skozi to divjino, da ne bi z morenjem skrunil svetosti.

Nekoč, ko se je Virata v jutru sprehajal po gozdu, je zagledal samotarja nepremično iztegnjenega ležati in ko se je sklonil nad njim, je videl, da ni bilo več življenja v njem. Virata je zatisnil mrtvecu oči in šepetaje molil. Skušal je odnesti ovoj duše iz goščave, da bi zgradil grmado in bi šlo telo brata čisto v preseljevanje. Toda tovor

je bil pretežak za njegove roke, ki so oslabele ob medli hrani sadežev. Zato se je prepeljal z brodom v bližnjo vas, da si izprosi pomoči.

Ko so vaščani videli po cesti prihajati vzvišenega, ki so ga nazivali "Zvezdo samote", so prišli v velikem spoštovanju, da čujejo njegovo voljo in takoj so se odpravili k sekanju dreves, da zgrade mrtvecu grmado. Kjerkoli se je prikazal Virata, povsod so se sklanjale žene in otroci so obstali ter strmeli vanj, ko je stopal molče, in marsikak mož je stopil iz hiše, da poljubi vzvišenemu gostu rob oblačila ter sprejme svetnikov blagoslov. Virata pa je hodil smehljaše skozi ta mili val in čutil je, kako zelo ter čisto zopet lahko ljubi ljudi, odkar ni več vezan nanje.

Ko pa je prišel do zadnje nizke bajte v vasi, povsod vračajoč radostni pozdrav bližajočih, je opazil dvoje ženskih oči, polnih sovraštva zapičene v sebe — v grozi je obstal, zdelo se mu je, da je zopet videl v letih že pozabljene srepe oči umorjenega brata. V grozi se je zdrzil, tako nevarna vseh sovražnosti je postala njegova duša v času samote. Prigovarjal si je, da so se motile njegove oči. Toda pogledi so bili še vedno srepe uprti vanj. In ko se je obvladal ter nameril korak proti hiši, je ubežala žena sovražno v hodnik, iz čigar temne globine je še vedno čutil pekoče tlenje tega pogleda na sebi, kakor pogled tigra v nepremični goščavi.

Virata se je bodril. Dejal si je: "Kako bi bil kriv nad njo, ki je nisem še nikdar videl in se njeno sovraštvo vame zaganja. Zmotila se je in pomoto hočem razjasniti." Mirno je stopil proti hiši in potrkal na vrata. Samo goli zvok se je odzval in vendar je čutil sovraštva polno bližino tuje žene. Potrpežljivo je trkal dalje, čakal in zopet trkal kakor berač. Končno se je prikazala odlašujoča s temnim in sovražnim pogledom obrnjena vanj.

"Kaj želiš?" je besno siknila. In videl je, da se je morala držati za podboje, tako jo je tresla jeza.

Virata pa ji je samo pogledal v lice in njegovo srce se je razbremenilo, ker se je prepričal, da je ni še bil nikoli videl, kajti bila je mlada, on pa je že leta in leta s poti življenja; nikdar še ni mogel križati njene poti in nikdar ne grešiti zoper njeno življenje.

"Hotel sem ti pokloniti pozdrav miru, tuja žena," je dejal Virata, "in te vprašati, čemu ježno vame strmiš. Ali sem ti bil kedaj sovražnik, ali sem kaj storil zoper tebe?"

"Kaj si mi storil?" zloben nasmeh ji je zategnil ustne, "kaj si mi storil? Malenkost, samo

malenkost: mojo hišo si spravil iz polnosti v praznoto, vzel si mi najdražje in pokopal si moje življenje v smrt. Pojdi, da ne vidim tvojega obraza, dolgo se ne bom več mogla premagovati v jezi."

Virata jo je pogledal. Tako blodne so bile njene oči, da je menil, da je tujka zblaznela. Že se je obrnil, da bi nadaljeval pot, kot je še dejal: "Jaz nisem oni, o katerem govoriš, živim daleč od ljudi in nisem deležen krivde na nobenega usodi. Tvoje oko me je zamenjalo."

Toda njeno sovrašтво je pilusknilo za njim.

"Pač, poznam te, ki ga vsi poznajo! Virata si, ki mu pravijo 'Zvezda samote', in ki ga slavijo s štirimi čednostmi. Jaz pa te ne bom slavila, moja usta bodo kričala zoper tebe, dokler ne bodo dosegla večnega sodnika našega življenja. Pridi, ki vprašuješ in glej, kaj si mi storil."

Zgrabila je strmečega in ga potegnila v hišo, odprla je vrata v prostor, ki je bil nizek in teman. Potegnila ga je v kot, kjer je na ležišču ob tleh nekaj ležalo, ne da bi se ganilo. Virata se je sklonil in v grozi se je vzravnal: mrtev deček je ležal tam in njegove oči so strmele k njemu v večni obtožbi, kakor nekoč oči umrlega brata. Ob njem pa je vpila tresoča se v boli žena: "Tretji, poslednji iz mojega telesa in tudi njega si ti umoril, ti, ki ti pravijo svetnik in služabnik bogov."

In ko je hotel Virata izpregovoriti besedo v zagovor, ga je potegnila dalje. "Tu glej prazno statev! Prav tu je stal Paratika, moj mož in za dneve tkal belo platno; v deželi ni bilo boljšega tkalca. Od daleč so prihajali in mu dajali v delo in delo nam je prinašalo življenje. Svetli so bili naši dnevi, kajti Paratika je bil dobron in njegova pridnost brez konca. Ogibal se je padlih in ogibal se je ceste; tri otroke je podaril mojemu naročju in vzgojila sva jih, da so postali možje njemu podobni, dobri in pravični. Tedaj pa je zvedel po nekem lovcu — če bi bog hotel, ne bi bil ta tujec nikoli prišel, da si je nekdo v deželi, ki je pustil domačijo in imetje, zgradil z rokama kočo, da bi se že kot zemljan združil z bogom. In od takrat so Paratikove misli temnele bolj in bolj, veliko je premišljeval v večerih in redkokdaj je spregovoril besedo. Neke noči pa, ko sem se zbudila, je že bil šel od mene v gozd, ki ga imenujejo Gozd vernih, kjer ti prebivaš, da služiš bogu. Ko je nas se mislil, pa je nas pozabil in pozabil je, da živimo mi od njegove moči. Revščina se je naselila v hišo, otrokom je manjkalo kruha, drug za drugim so pomrli in danes je umrl poslednji radi tebe. Kajti ti si zapeljal Paratiko. Radi tega, da bi bil bližji resničnemu bitju boga, je troje otrok mojega telesa pokrila neusmiljena zemlja. Kako se

boš tega očistil, ošabnež, ko te bom tožila pred sodnikom živih in mrtvih, da so se njih telesca zvijala v tisočih mukah preden so preminula, medtem ko si ti trosil drobtinice pticam in si bil daleč vsakemu trpljenju. Kako se boš očistil tega, da si zvalil pravičnega od dela, ki je živilo njega in nedolžne dečke, z bedasto blodnjo, da bo v samoti bližji bogu, kakor v živem življenju.

Bled in s tresočimi ustmi je stal Virata.

"Nisem vedel, da sem druge zapeljal. Sam sem menil storiti."

"Kje je potem tvoja modrost, ti moderc, da tega ne veš, kar vedo že dečki, da je vse delo po bogu ustvarjeno in da se mu nihče z voljo ne more odtegniti, kakor tudi zakonu krivde ne. Nič drugega kakor ošabnež si bil, ker si menil, da si gospodar svojih dejanj in si hotel druge poučiti; kar je bilo tebi sladkost, je meni sedaj bridkost in tvoje življenje smrt tega otroka."

Virata je nekaj hipov razmišljal. Nato se je sklonil. "Resnico govoriš in vidim, da je v trpljenju vedno več znanja resnice, kakor v vsej modri odpovedi. Kar vem, sem se učil pri nesrečnih in kar sem videl, sem gledal skozi pogled trpečih, v pogledu večnega brata. Nisem bil ponižen v bogu, kakor sem menil, bil sem ošabnež: to vem po tvojem trpljenju, ki ga sedaj sam trpim. Odpusti mi zato, ker sem spoznal, da sem kriv nad teboj in na usodi mnogih, česar nisem slutil. Kajti tudi oni, ki ne dela, vrši dejanje, ki ga obdolžuje na zemlji, tudi samotar živi v vseh svojih bratih. Odpusti mi žena. Vrniti se hočem iz gozda, nakar se bo vrnil tudi Paratika in dal bo novega življenja tvojemu naročju za minulo."

Še enkrat se je sklonil ter se z ustmi dotaknil roba njenega oblačila. Tedaj jo je minula vsa jeza in strme je gledala za odhajajočim.

Samo noč je še prebil Virata v svoji koči. Gledal je zvezde, ki so belo prodirale iz globine neba in so v jutru zopet ugasnile, poslednjič je poklical ptice, da jih je nakrmil ni božal. Nato je vzle palico ter skledico za milodare in se je vrnil v mesto, kakor je bil prišel pred leti.

Komaj se je raznesla vest, da je zapustil svetnik samoto in da prebiva zopet med zidovi, se je valilo ljudstvo z ulic, srečno da vidi njega, ki ga tako dolgo ni videlo. Nekateri pa so prišli s pritajenim strahom, da bo oznanenje vračajočega se iz boga prineslo nesrečo. Kakor skozi pozdravljajoči val spoštovanja je stopal Virata in skušal je z radostnim nasmeškom pozdraviti ljudstvo, toda prvič tega ni zmozel več, njegovo oko je ostalo resno in usta sklenjena.

Prispel je na dvorišče palače. Ura posvetovanja je minula in kralj je ostal sam. Virata je šel k njemu, oni pa je vstal, da bi prihajajočega objel. Virata se je sklonil do zemlje in prijel rob kraljevega oblačila v znamenje prošnje.

"Izpolnjena je tvoja prošnja," je dejal kralj, "še preden se je beseda ločila od tvojih usten. Čast mi je, da mi je dana oblast, da lahko služim vernemu in da sem lahko modrecu v pomoč."

"Ne imenuj me modrijana," je odvrnil Virata, "kajti moja pot ni bila prava. V krogu sem blodil in stojim proseč pred tvojim pragom kakor nekdanj, ko si me oprostil službe. Hotel sem biti prost vsake službe in ogibal sem se vsakega dejanja, toda tudi jaz sem bil vpleten v mrežo, ki so jih razpredli bogovi zemljanom."

"Nikoli ne bom kaj takega o tebi verjel," je odvrnil kralj. "Kako si mogel grešiti nad ljudmi, ko si se jih ogibal in kako si padel v krivdo, ko si živel bogu?"

"Nevede sem storil krivico, bežal sem pred njo, toda naše noge so vkovane v zemljo in naša dejanja v večne zakone. Tudi brezdelje je dejanje, očem večnega brata, ki mu večno proti naši volji delamo dobro in zlo, nisem mogel ubežati. Sedemkrat sem kriv, bežal pred bogom in se branil službe v življenju, škodljivec sem bil, ker sem hranil samo svoje telo in nisem drugim služil. Sedaj pa hočem zopet služiti."

"Tuje so mi tvoje besede, Virata, ne razumem te. Povej mi svojo željo, da ti jo izpolnim."

"Nočem več biti svoboden, svoboden svojega hotenja, kajti svobodni in svoboden in brezdelje ni brez krivde. Samo kdor služi je prost, kdor daje svojo voljo drugim, svoje sile dejanju in dela brez vprašanja. Samo sredina dejanja je naše delo — njega začetek in konec, nega vzrok in učinek je pri bogu. Osvobodi me moje volje — kajti vse hotenje je zmota, vsaka služba je modrost — da se ti zahvalim moj kralj."

"Ne razumem te. Terjaš me, naj te osvobodim in obenem prosiš službe. Torej je svoboden le oni, kdor služi drugemu in ne oni, ki mu zapoveduje? Tega ne doumem."

"Dobro je moj kralj, da ti tega v srečo ne doumeš. Kajti kako bi mogel biti še kralj in vladati, če bi to doumel?"

"Ti meniš torej, da je gospodar nižji pred bogom nego li hlapec?"

"Nikdo ni nižji in nikdo ni višji pred bogom. Samo kdor služi in daje svojo voljo drugim, ne da bi vpraševal, ta je odvrnil krivdo od sebe in jo je

vrnil Bogu. Kdor pa hoče in meni, da se bo z modrostjo ognil zlu, ta tone v skušnjavi in zapade krivdi."

Kraljevo obličje je ostalo temno.

"Torej je služba enaka službi in nobena višja ali nižja pred bogom in ljudmi?"

"Morda se zdi nam ljudem katera višja, toda vse so enake pred bogom."

Kralj je dolgo in temno gledal Virata. Zlobno se je zvijal ponos v njegovi duši. Ko pa je doznal Viratovo razsuto lice in njegove bele lase preko zgrbančenega čela, je menil, starec se je predčasno potročil in zasmehljivo je dejal, da bi ga izkušal:

"Bi li hotel biti pasji čuvaj na mojem dvoru?"

Virata se je sklonil in poljubil stopnišče v znamenje zahvale.

Od tega dne je bil starec, ki ga je nekoč dežela slavila s štirimi čednostmi, čuvar psov v skednju pred dvorcem in stanoval je s hlapci v spodnjih prostorih. Njegovi sinovi so se ga sramovali, strahopetno so se v loku ogibali hiše, da ga jim ni bilo treba pozdravljati in se s tem priznavati, da so njegove krvi. Tudi svečeniki so se obrnili pred nevrednim, le ljudje so stali in strmeli še nekoliko dni, če je prišel starec s skupčanimi psi. Toda on, ki je bil nekoč prvi v deželi, se ni zmenil zanje in tako so se kmalu razšli in se ga niso spominjali več.

Virata je zvesto izpolnjeval svojo službo od jutranje do večerne zarje. Živalim je izpiral gobce in jim česal prhljaj s kože, nosil jim je hrano in postiljal njih ležišča ter kidal njihovo blato. Kmalu so ga psi vzljubili bolj kakor kateregakoli na dvoru in sila vesel je bil tega; njegova zgrbančena usta, ki so le redko govorila ljudem, so se vedno smehljala ob njihovem veselju, in ljubil je svoja leta, ki so bila dolga in brez posebnih dogodkov. Kralj je umrl pred njim in prišel je drugi, ki se ni zmenil za Virato, če je šel mimo in ga je nekoč celo udaril s palico, ker so psi nad njim renčali. Tudi ostali so sčasoma pozabili nanj.

Ko so se tudi njemu dopolnila leta in je umrl, so ga zagrebli na smetišču za sužnje in nihče se ni v ljudstvu spomnil njega, ki ga je dežela slavila s štirimi čednostmi. Njegovi sinovi so se skrili in noben svečenik ni pel mrtvaške pesmi ob preminulemu telesu. Samo psi so tulili dva dni in dve noči, potem so tudi oni pozabili Virato, čigar ime ni zapisano v kronikah vladarjev in ne v knjigah modrih.

CERKEV — DRUŽBA

J. C. S.

SOVRAŽNIKI Cerkve so nastopili drugo pot. Prej so napadali katoliške nauke, kakor o vicah, o odpustkih, sv. maši; priprošnje svetnikov, češčenje Matere božje itd. To je bilo polje, na katerem so morali katoličani odbijati napade sovražnikov. Toda časi so se spremenili. Sovražniki so se podali na drugo polje. Katoličan, ki živi med drugoverci, to že dobro ve. Sovražniki cerkve ji več ne očitajo malikovanje itd. Katoličanom se danes očita, da niso domoljubi, da so sovražniki države, sovražniki naroda. Kakor so prej smatrali katoličana za sovražnika resnice, tako ga smatrajo danes za sovražnika sodržavljanov. Glavni vzrok takega sovražnega mišljenja je, da drugoverci ne poznajo katoliške cerkve.

Katoliška cerkev je neodvisna družabna enota, k kateri spadajo možje, žene vsake narodnosti, vsake starosti, ki je v istem razmerju napram družbi kakor napram posamezniku. Temu pravi: "Če hočeš biti po smrti zveličan, moraš biti moj član." Ona tako govori, ker je ona edina prava cerkev ustanovljena od Kristusa. Družbi ali skupini ljudi v kateri koli državi pa pravi, da je njen nauk, da je edinole ona popolna družba in da ima kot taka gotove pravice, katerih se država dotakniti ne sme. Ti dve stvari izzivajo kontroverzo. Resnica pa ostane vedno resnica.

Ta dva nauka najbolj zametajo. Toda glavni vzrok odpora napram tem naukom je okolščina, da ne-katoličanom ne pokažemo in ne pojasnimo, kaj mislimo in česa ne mislimo pri teh naukih. Zato se nikakor ne sme čuditi, če jih smatrajo sovražniki za nenaravne, ne-ameriške, nerazumne. Mi katoličani smatramo pa nekato-ličane za nestrpneže, fanatike. Dejstvo pa je, da bi mi te nauke ravno tako zametali, ko bi bili faktično res taki, za kakršne jih imajo ne-katoličani.

Najbolj očitajo katoliški cerkvi, da se proglašajo za edino pravo, od Kristusa ustanovljeno cerkev. Če to trdimo, nas imajo za prenapeteže, nore ljudi. To pa ni nič novega. Cerkev je vedno tako o sebi učila. So gotova dejstva, katera treba najprej proučiti, predno se zavržejo.

So gotova dejstva, katerih ne more nikdo tajiti, ker so docela jasna. Najprvo eno dejstvo. Katoliška cerkev je najstarejša krščanska cerkev.

Kako je stara, ni treba tu navajati. Ona je najbolj jasna cerkev v svojih pozitivnih naukih, katere vse uči. Razloček med protestantizmom in katoliško cerkvijo glede naukov je ta, da protestantovske cerkve uče le nekatere nauke, katoliška cerkev pa vse. Dalje: Katoliška cerkev je edina, je vesoljna, to je po celem svetu. Mnogo protestantovskih cerkev ima sicer svoje misijone v raznih delih sveta, toda edinole katoliška cerkev je organizirana po vsem svetu. Katoliška cerkev je edina, enotna po vsem svetu, ker njeni člani imajo povsod iste nauke. Drugo dejstvo, katero mora vsak človek priznati, je, da je katoliška cerkev edina, ki si sme lastiti pravico, da je Kristusova cerkev. In to pravico si je vedno branila.

Mi katoličani trdimo, da spolnjuje katoliška cerkev vse pogoje, katere je položil Kristus v evangelij za svojo cerkev: da je vidna, organizovana, hierarhična družba, ki eksistuje po celem svetu, edina v veri, pod vlado iste glave. Nekateri protestanti se sedaj trudijo, da bi združili vse protestantovske sekte; to kaže, da smarajo znamenja katoliške cerkve kot edino prava. Katoliška cerkev dalje uči, da ima edinole ona vsa sredstva, ki vedejo k zveličanju duše — sedmero zakramentov. Daljino dejstvo je, da edinole katoliška cerkev hrani sv. Pismo kot neizpremenljivo božjo besedo. Ravno pri tem je nastal rek: "Izven cerkve ni zveličanja." Pomen tega reka sovražniki pogosto ne morejo razumeti. To ne pomenja, da bodo vsi nekatoličani pogubljeni, ali da bodo vsi katoličani zveličani. To pomeni, da bo ta, ki bo zveličan, zveličan radi tega, ker je bil član katoliške cerkve ali pa je vsaj v duhu k nji spadal.

Kar se tiče družbe, je cerkev zavzela stališče, ki je trn v očeh njenih sovražnikov. Cerkev je samostojna kakor vsaka država, ali kakor pravimo, je popolna družba. Cerkev kakor država je popolna družba, toda niti cerkev niti država ni absolutna družba, zato nima popolne, celotne kontrole nad človekom, obe imata različni polji delovanja, cerkev skrbi za duševne, država za časne zadeve. Cerkev se ne more in ne sme odreči svojim pravicam, kakor se ne more država. Kakor obstoji posameznik iz duše in telesa, tako mora imeti tudi družba, ki obstoji za blagobit posameznika, dvojno nalogo — časno, za to skrbi država, in — drugo duhovno, za to skrbi cerkev.

V katoliških deželah je navadno cerkev združena z državo, toda to pomenja le, da delujeta: "roka ob roki". Zato je rekel Kristus: "Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega."

Ali bo svetnik?

Dr. Jakob Kolarič C. M.

KDO? Naš Baraga, škof in veliki apostol Indijancev. Ali bo Baraga svetnik? Preden prisodi sveta Cerkev komu čast oltarja, vpraša najprej: ali je dognano, da je imel tri božje čednosti vero, upanje in ljubezen do Boga in bližnjega in štiri poglavitne čednosti modrost, pravičnost, srčnost in zmernost v junaški meri? Ali je Baraga imel te čednosti na svetniški stopnji? To bo dognala Cerkev. A zdi se, da njegovo življenje kaže, da jih je imel.

Vera. Mož, ki se je z lahkim srcem odpovedal bogati graščini in lepi nevesti, da je postal duhovnik, mož, ki je zapustil domovino, sorodnike in znanke, da bi ponesel luč svete vere še drugim, mož, ki je z lastno roko krstil nad 25.000 Indijancev in jim vtisnil neizbrisno znamenje Kristusovo, mož, ki je prehodil nekoč na krpljah 92 km (57 ameriških milj), da je krstil enega samega otroka, je moral biti mož izredne vere.

Upanje. Kot akademik na Dunaju je zapisal Baraga 8. oktobra 1820. v svoj dnevnik te besede: "Tudi tedaj moramo neomahljivo v Boga zaupati, ko ne vidimo nobene možnosti več, kako bi se nam dalo še odpomoči. In če bi se ne ozrl na naše zaupanje in bi nas vse življenje pustil v največji bedi, moramo biti uverjeni, da nam je za bodoče življenje pripravil še tem krasnejše plačilo, čim trdnjše je vzlic vsem preskušnjam ostalo naše zaupanje." To so svetniške besede, ki jim je v življenju sledila svetniška praksa. To je Jobovo zaupanje, ki je dejal: "Ako me Gospod tudi ubije, bom vanj zaupal." (Job 13, 15).

Ljubezen. Baraga je mogel reči vsak čas z apostolom Pavlom: "Vnema nas ljubezen Kristusova" (2 Kor 5, 14). Njegovo življenje je bila sama ljubezen. Menda ni Baraga nobene druge besede tolikokrat izgovoril ali zapustil kakor besedo ljubezen. V uvodu svoje knjige: "Premišljevanje štirih poslednjih reči", ki jo je spisal v Ameriki pozimi l. 1835-36, pravi takole: "Preljubi moji Kranjci! Kakor sem vas prisrčno ljubil, dokler sem še med vami bil, prav tako vas tudi še sedaj ljubim in želim iz celega srca vašega zveličanja. Ker pa ne morem več svetih resnic z besedo med vami oznanjati, sem vam spisal le-te

bukve. Prejmite jih v znak moje velike ljubezni do vas in mojih srčnih želja za vaše zveličanje, moji preljubi Kranjci!" Njegova prva indijanska škofovska okrožnica se začneja takole: "Otročiči moji, ki vas ljubim, srčno vas pozdravljam." Njegova ljubezen je bila nesebična, iskala je samo neumrljivih duš. "Samo želja, da pomagam Indijancem do večne sreče, me drži pokonci." V pismu dunajskemu nadškofu (12. sept. 1843) vzklika: "Ah, kolika tolažba, kako neizrekljivo veselje, Jezusu Kristusu pridobivati neumrljivih duš."

Modrost. To je tista krepost, po kateri spoznavamo, kaj nam je storiti v posameznih slučajih, da je naše dejanje Bogu dopadljivo. Baraga je imel tudi to krepost v izredni meri. Za škofa ga je poleg njegove velike pobožnosti priporočala vprav njegova modra gorečnost. Dva njegova izreka se glasita: "Kar delaš, delaj po pameti in glej na konec." "Počakaj s svojo sodbo tako o ljudeh, kot o stvareh." Po teh naukih se je sam najbolj ravnal. Zato je imel vedno srečno roko v vsem, česar se je lotil v čast božjo.

Pravičnost da vsakemu, kar je njegovega. Najprej je Baraga dal Bogu, kar je božjega. Ko je dobival prva obvestila, da bo imenovan za škofa, je zapisal v svoj dnevnik: "Zgodi se božja volja! Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast." Potem je dal tudi ljudem, kar jim gre. Izkazal je pokorščino, komur je bil dolžan pokorščino, usmiljenje, komur je bil dolžan usmiljenje, pravico, komur je šla pravica. Ko je bil kot kaplan v Šmartinu pri Kranju tožen, da uvaja nove bratovščine, ki so jih janzenisti odpravili, je izjavil: "Res mi ni znano, da je marsikaj odpravljenega, kar je bilo dobro in marsikaj uvednega, kar onega ne nadomesti. Toda v tem nisem jaz sodnik, ampak moja dolžnost je sedaj, da se ukazom predstojnikov docela podvržem." In brez ugovaranja je šel v Metliko za tretjega kaplana. — Izkazoval je usmiljenje usmiljenja potrebnim. S previdevanja se je vrnil bos domov, ker je čevlje spotoma podaril ubožcu. Na cesti je našel bolnega berača. Zadel ga je na rame in nesel v svoje stanovanje, kjer mu je tako dolgo stregel, da si je opomogel. — Dal je pravico, komur je šla pravica. Priznavajoč enakopravnost Indijancev z drugimi narodi je Baraga razodel Indijancem skrivnosti pisemstva, ustvaril jim je književnost in sam spisal prve knjige v njihovem lastnem jeziku.

Srčnost je tista krepost, po kateri dobra dela pričnemo in izvršujemo kljub vsem težavam. Zopet je smel Baraga govoriti s sv. Pavlom: "V

čemer si kdo kaj upa, upam si tudi jaz: Bil sem v mnogih nadlogah, velikokrat v smrtnih nevarnostih, velikokrat na potih, v nevarnostih na vodah, v nevarnostih med razbojniki, v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih na samoti, v nevarnostih na morju, v nevarnostih med lažnjivimi brati, v trudu in trpljenju, v mnogem čuvanju, v lakoti in žeji, v pogostnih postih, v mrazu in nagoti" (2 Kor 11, 26—27). Za vsako teh nadlog in težav bi se dal navesti zgled iz njegovega skoro 40 letnega misijonskega delovanja, toda prenašal jih je pogumno: "Vse v večjo čast božjo."

Četrta poglavitna krepost je zmernost. Ali bomo še dokazovali, da je imel v izredni meri to krepost Baraga, ki mesa skoraj nikoli ni jedel, ki vina ni pil, ki tudi po več dni ni ničesar užil, ki sta mu bila za kosilo kruh in krompirjeva juha, za večerjo krompirjeva juha in kruh?

Ali bo torej Baraga svetnik? Bo, ker upamo, da bo Cerkev lahko dognala njegove junaške kreposti.

Toda Cerkev stavi še drugo vprašanje, preden koga postavi na oltar: "Ali in koliko čudežev se je zgodilo na njegovo priprošnjo? Zato je škof Nussbaum 9. avgusta 1930. ameriškim Slovencem, ki so ga prosili, naj se zavzame za Baragovo beatifikacijo, odgovoril sledeče: "Res je, Baraga zasluži po mnenju vseh, da bi bil povzdignjen do časti oltarja, vendar je ta zadeva v prvi vrsti v božjih rokah. Le Bog sam more na nedvomen način pokazati pred svetom, da bi bilo Njemu ljubo, ako se Baraga prišteje v vrsto njegovih svetnikov. Častite Barago! Zatekajte se k njemu po pomoč v svojih stiskah, preskusite moč njegove priprošnje pri Bogu! Sveta Cerkev bo spoznala prst božji in povzdignila Barago med vrste drugih svetnikov na svoje oltarje."

Če še enkrat vprašate, ali Baraga bo svetnik, se odgovor glasi: Baraga bo svetnik, če se mu bomo priporočali. Baraga bo svetnik, če bomo Boga prosili, da svojega služabnika s čudeži poveliča.

Baragovi portreti

Viktor Steska.

Kadar beremo o kaki osebi ali čujemo o njej govoriti, si želimo poznati to osebo ali videti vsaj njeno sliko.

V današnjih časih pričakujemo, da bo sv. stolica proglasila ameriškega škofa in slavnega indijskega apostola Friderik Barago za svetnika. Zato želimo imeti njegovo podobo. Friderik Baraga pa se, kolikor vemo, ni nikoli dal fotografira-

ti, čeprav se je ta umetnost izvrševala že pred njegovo smrtjo; pač pa se je ohranilo nekaj njegovih portretov.

1. Prva Baragova slika je iz njegovih kaplanskih let. Naslikal ga je naš domači slikar Matej Langus z oljnimi barvami na platno. Sliko hrani njegova sorodnica, gospa dr. Sajovičeva roj. pl. Gressel-Baraga.

2. Druga slika je oljna slika ameriškega slikarja Lany-ja iz New Yorka. Baraga se je dal slikati bržkone kmalu potem, ko je bil posvečen za škofa l. 1855. Slika predočuje Barago kot škofa, sedečega na stolu v roketu in moceti, z zlato verižico krog vratu in z zlatim križcem na prsih. V levici drži knjigo, desnica pa počiva na stegnu. Na prstancu se blišči škofov prstan z velikim dragocenim kamenom. Gosti temni lasje pokrivajo glavo, pogled je resen in nekako utrujen. Portret hrani njegov sorodnik Polkovnik Jožef p. Gressel-Baraga na Dunaju, natančen posnetek pa njegova sestra gospa dr. Sajovičeva v Ljubljani. Slika je lepa, nekako veličastna; zdi se mi pa, da slikar njegovih oči ni dobro pogodil.

3. Ko je prišel škof Baraga l. 1854 na Dunaj, ga je posnel znameniti risar Kriehnber Josip (1801 — 1876). Ta je bil risar in slikar. Slikal je z vodenimi in oljnimi barvami portrete in pokrajine, najbolj je pa znan po svojih risanih portretih, ki jih je napravil okoli 7000. Ko je prišel Friderik Baraga na Dunaj, je imel 57 let in bil v polni moči. Risarju se je slika prav dobro obnesla.

4. Ko je Baraga obiskal l. 1854 Ljubljano, ga je videl tudi Matej Langus (1792 — 1855), ki ga je že kot kaplana slikal. Tudi sedaj je napravil sliko, bržkone pa ga ni slikal po naravi, ampak le po pogledu in spominu in po Kriehnberjevi risbi, zato imata obe sliki popolnoma enake gube. Slika se je posrečila in je prav lepo delo. Hrani jo ljubljansko duhovsko semenišče.

5. List "Zgodnja Danica" je l. 1870. naznala, da je to leto upodobil Baragov lik v mavcu ljubljanski kipar Franc Zajc. Kip je bil visok 21 palcev ali 55 cm in predstavlja škofa Barago v celih oseb. Odlivki, ki jih je prodajal Zajc, so bili ali bronsirani (3 gold.), ali s štearinom prevlečeni (4 gold.), ali pa rumeno pobarvani (2.50 gold.).

6. Ob stoletnici Baragovega rojstva, torej l. 1897, so hoteli v njegovi rojstni župniji, v Dobrničju, v cerkvi postaviti spomenik. Delo so naročili pri podobarju Alojziju Progarju v Celovcu. Upodobil je doprsnik iz marmorja po sliki J. Lanyja. Spomenik so postavili slovesno v cerkvi 29. junija 1897. prav ob stoletnem spominu na Baragovo rojstvo.

IZ KRALJESTVA LUČI IN TEME

P. Hugo.

VESOLJNI POTOP JE PRED DURMI.

NA letošnji veliki petek se pripravimo, da bomo gagali, če si pravočasno ne zasiguramo mesta na Noetovi ladji št. 2. Tako prerokuje vrhovni poglavar sekte "Pravičnih s Sijona" brat Ecehiel, gori v Texasu. Ta prerok je bil svoj čas salunar. Menda so ga salunske orgije tako pretresle, da se je spreobrn timer postal poglavar imenovane ekte, ki naj človeštvo pripravi na to grozečo katastrofo. Ušli ji bodo, tako pravi, samo tisti, ki se bodo tej sekti pridružili. A teh izvoljenih bo malo. Samo oni, ki bodo našli mesto na njegovi Noetovi ladji, ki jo v ta namen gradi. Ladja bo dolga samo 300 metrov. Naprej "zarentano" mesto stane \$100. Kdor reflektira nanje naj nemudoma pošlje to svoto na "Njegovo svetost brata Ecehiela, Loreda, Tex." Do sedaj se jih je priglasilo 2000, kar pomeni \$200.000. Pa ne mislite, da je to kaka aprilška šala. Je gola resnjica. Ne sicer, da se bliža vesoljni potop, pač pa, da ga je brat Ecehiel za letošnji veliki petek napovedal, da gradi Noetovo barko in da ima že 2000 zarentanih mest na njej. Živela ameriška verska svoboda!

SLEPI SPREGLEDUJEJO.

V Washingtonu na tihem že molijo confiteor nad svojim prenegljenim prijateljstvom z boljševiško Rusijo. "Do "očitne" spovedi še ni prišlo. A kot vse kaže, tudi do te še pride. Vedno bolj se množe zahteve javnosti, da je treba to zgolj prevarano prijateljstvo čim prej razrediti. Boljševiki, ki so strica Sama potegn timer, si tega seveda ne žele. Kajti pod krinko prijateljstva so si pletli topla gnezda pod zvezdnato zastavo. In to že tako očitno, da so celo tisti, ki so jim prožili roko, začutili, da so se spekli. Seveda je to njih kesanje zgolj materialistično. V svojih velikih mamoniističnih upih, ki so jih ameriški kapitalisti stavili vanje, so temeljito razočarani. Ljudstvo, ki ni bilo omaljeno od zatega bleska, itak ni bilo za to rokovnjaško zvezo. Eno dobro posledico pa je to preuranjeno prijateljstvo za Ameriko le imelo. Ko je šlo te dni za to, naj li Amerika pristopi k svetovnemu razsodišču, so gospodje senatorji imeli odprta ušesa za ljudski glas, ki je zagromel

med nje, navdihn timer tam iz Royal Oaka od Rev. Coughlina. Porazili so predlog.

LIGA ZA SOCIALNO PRAVIČNOST.

Kot splošno znano, je oče te lige Rev. Coughlin, sloviti radio apostol. Šele v svoji letošnji radio sezoni je stopil z njo na dan. In danes je njeno članstvo prekoračilo že šesti milijon. Tako poroča vodja njenega urada v Washingtonu, Mr. Louis B. Ward. Ni dvoma, da se ji bo priklop timer še več nadaljnih milijonov. Liga za socialno pravičnost ni niti verskega, niti političnega značaja. V njej je mesto za pripadnike vseh ver in vseh političnih strank. Kajti socialna pravičnost, ki je njen vzor, je kot pravičnost sploh, čednost, ki mora dičiti človeški moralni značaj, ki nam je vsem skupen. Ni pa nikakega dvoma, da bo ta liga, ako bo še nadalje tako razveseljivo rasla in se gibala, odločilno vplivala na naše politično, socialno in tudi versko življenje. Kajti tu ima javno ljudsko mnenje vendar še malo več besede, kot kje drugod. Svoj prvi vspeh je one dni zapisala v svojo mlado zgodovino. Če bi se ne bila vlila taka ploha brzojavov njenih članov v Washington, bi bila danes Amerika članica svetovnega razsodišča, v doglednem času pa najbrž članica Lige narodov. Upamo, da bo kmalu imela prilliko krepko podpreti ljudski glas proti zvezi z ruskimi boljševiki, kakor tudi proti divjanju njih mehiških zaveznikov.

STOLETJE NAPREDKA.

Lani in predlanskim smo se na chicaški svetovni razstavi divili temu napredku. Kar se mene tiče, moram reči, da je izmed vsega, kar je bilo videti, name naredil največji vtis oni elektrificirani okostnjak, ki je počasi dvigal koščeno roko in nato z njo in lobanjo napravil gesto: E, jaz dvomim, če je to res napredek v pravem pomenu besede! Ta okostnjak je s tem vsaj meni več povedal, kot vsa ostala razstava. Neka statistika, ki sem jo te dni bral, me je zopet živo spomnila na njegovo molčečo pridigo. S številkami, ki ne lažejo, mi jo je podkrepila. Čujte, kaj nam pripovedujejo te številke. Prvo leto svetovne razstave 1933, je po svetu od lakote pomrlo 2 milijona 400 tisoč ljudi. S samomorom si je končalo življenje 1 milijon 220 tisoč ljudi. Da bi se vzdržala cena živilom je bilo uničenih 558 tisoč trideset tonskih vagonov žita, 144 tisoč vagonov riža, 267 tisoč žakljev kave, 260 tisoč žakljev sladkorja, 1 milijon 450 tisoč kilogramov mesa. Dve tretjini onih, ki so od lakote pomrli, bi se bilo s tem

lahko ohranilo pri življenju. A so morali umreti najstrašnejše smrti, samo da se vzdrže kapitalistične cene. Spričo tega je oni okostnjak vsaj meni podal najboljšo kritiko stoletja napredka.

POKLIC PO RADIO.

Pri rokah imam tri precej debele knjige, ki govore, kako Bog kliče plemenite duše v samostan. Vsebujejo le zgodbe o poklicih v ženske rodove. Razne sestre same so opisale, po kakih potih jih je Gospod pripeljal v samostan. To so pisane zgodbe, bolj kot suknjica egiptovskega Jožefa. Le ene poti nobena ne omenja, poti po — radio. A samo zato ne, ker takrat, ko so bile te knjige pisane, še ni bilo radia. Danes imamo tudi že take slučaje poklicev. O enem nam pravkar časopisje poroča. Miss Marie-Peter Ducq iz Detroita, Mich. je dobila po radio poklic v samostan in sicer po takozvani "katoliški uri", katere najpriljubljenjši in najbriljantnejši govornik je Msg. Fulton J. Sheen. Pa poslušajmo, kaj ona sama o tem pravi: "Katoliška ura, kot se imenuje, je bila že stotinam povod spreobrnjenja. Morda vas bo zanimalo čuti, da sem tudi jaz eden izmed srečnih otrok vašega radio apostolata. Pred več kot štiri leti so me radio-govori Msg. Fulton J. Sheena spreobrili. Danes pa spravljam svoje reči skupaj, da grem v strogo premišljevalni red benediktink, blizu Antwerpna v Belgiji. Tam bom posvetila svoje življenje pridobivanju duš za skrivnostno telo Kristusovo, potom apostolata molitve. Bodite prepričani, da se bom v svojih molitvah pogosto spominjala tudi "katoliške ure".

VERA NAŠEGA NIKOLE TESLA.

Nedvomno je Nikola Tesla največji ameriški Jugoslovan. In mislim, da poleg Meštrovica sploh največji živeči Jugoslovan. A samo v svoji poklicni stroki. Sicer pa deli usodo mnogih velikih mož na polju te ali one vede. Kadar se spuste na kako drugo polje se pokažejo abecedarje. Zlasti se to rado zgodi, če jih zanese na versko polje. Nedavno se je Mr. Tesla dal intervjuati po Mr. S. Vierecku, dopisniku "Liberty". Ni šlo za njegove verske nazore. Le mimogrede mu je tudi te odkril. In kakšni so? Dejal mu je, da je tudi te govem vsaka vera dobra, ker vsaka pomeni nekaj ideal. Ta izjava bi se končno še dala v dobrem smislu tolmačiti. Vse drugače pa je z drugo, ki jo je dodal. In ta se glasi, da sta budizem in krščanstvo po njegovem prepričanju doslej najpopolnejši veri. Iz teh dveh je v teku nadaljnega razvoja pričakovati najidealnejše vere bodočnosti.

Če je Mr. Tesla to res izjavil, bi iz tega upravičeno sklepal, da je on verski indiferentist, odnosno verski evolucionist. Ne, Mr. Tesla, budizem in krščanstvo ne spadata v eno pletenico, četudi najlepšo. Krščanstvo ni plod evolucije, ampak dejstvo revelacije, božjega razodetja in kot tako je edino prava vera za vse čase. Jo cepiti z budizmom, bi se reklo plemenito hruško cepiti s cepiči divjaki. To ni nikak verski fanatizem, ob katerega ste se tudi nekoliko obregnili.

RAZLASTITE TATOVE VELIKEGA KALIBRA!

Ta zahteva se zdaj čuje v Mehiki. In kdo so tisti, ki jim velja? Voditelji tamkajšnje revolucije. Pa niso katoličani, ki stavijo to zahtevo, ampak zagrizeni nasprotniki katoliške cerkve. Tamkajšnji državni poslanec Altamarino, velik prijatelj proslulega guvernerja Tejada, najradikalnejšega kulturobojneža, je v parlamentu stavil predlog, naj se iz delavskih in kmetijskih organizacij sestavi komisija, ki bo preiskala, koliko je voditeljem vrgla revolucija. Pred njo so bili mnogi, med njimi tudi njen generalissimus, Plutarh E. Calles, domala berači. Danes je Calles multimilijonar in največji akcijoner v državi, njegovi oprode pa večinoma vsi milijonarji. Socializirana posestva so za Judeževe groše pokupili. Uvedene državne monopole so izrabili za basanje svojih lastnih žepov. Te tatove velikega kalibra, ki so narod ogoljufali za sadove revolucije, je treba razlastiti, kakor hitro bo predlagana komisija dognala, koliko so naropali in nakradli. To je zahteva poslanca Altamirana. A najprej bi bilo treba, da parlament tako komisijo nastavi in ji to delo poveri. Do tega pa ni prišla. Ponovno je prišel predlog zanj na dnevni red. A ko je bilo teba glasovati, je vedno toliko poslancev zapustilo dvorano, da ostali niso bili sklepčni. So pač vedeli, zakaj so se odstranili. Kdor se vsemu temu čudi, pač slabo pozna socialiste in komuniste. Dokler nima ništa, je socialist in komunist, ko ima išta, pa žvižga na socializem in komunizem, četudi še nadalje široko usta odpira zanj.

ATA — TURK SO NAPREDNI.

Diktator Turčije Kemal paša se zdaj imenuje Ata-Turk. Pa ne smete misliti, da je morda potomec kakega slovenskega janičarja. Beseda ata je tiste vrste kot papa in mama, nekaj mednarodnega, učeno povedano onomatopoeična. Ker hoče Turčijo popolnoma modernizirati in demokratizirati, je odpravil vse dosedanje častne na-

slove, kot paša, aga, bej, efendi. Seveda je s tem tudi sebi vzel naslov paša in hoče biti samo Ata-Turk, oče Turkov. Pa ne samo častne naslove je odpravil, ampak tudi častne in stanovske uniforme. S tem so bili zadeti tudi cerkveni krogi. Noben duhovnik, katerekoli vere, noben redovnik ali redovnica poslej v javnosti ne sme nositi svoje duhovske oz. redovne obleke. Na pritisk se je začasno toliko vdal, da smejo vsaj najvišji poglavarji raznih cerkva v državi do preklica še nositi svoji časti pristojno obleko. Žrtev te demokratizacije je postal tudi katoliški apostolski delegat. Kot apostolskega delegata ga Turčija, ki ni z Vatikanom v diplomatski zvezi, ne bo poznala, ampak samo kot g. X. No saj demokracija je nekaj drugega, v Turčiji posebno potrebnega. Toda če gre predaleč, postane nekaj smešnega. Med francosko revolucijo, ki pomeni nekako vstajenje demokratizma, je nekomu prišlo na misel, da ni demokratično, če se cerkveni stolpi dvigajo nad druge hiše in je iz navdušenja za čisti demokratizem zahteval, da se vsi zvoniki podro. Morda bodo tudi Ata-Turk začeli podirati še visoke in vitke turške minarete.

KAPITALISTI, PA NE MAMONISTI.

Navadno se vsakega kapitalista smatra za mamonista, to je, da je njegov bog mamon, denar. O takih kapitalistih, ki so si svoje premoženje sami skupaj spravili in jih je malo brigalo kako, res ne kaže delati razločka. Mamonizem je rodil kapitalizem. Pri dednih kapitalistih, če te sploh smemo kratkomalo tako imenovati, sta pa kapitalizem in mamonizem včasih, dasi redko, ločena. Imajo morda milijone, a njih srca niso navezana, še manj pa zakopana vanje. Evo vam nekaj takih belih vran! Začnimo z Ameriko. V Washingtonu je umrl velebankir in velebogataš Dubion. Svojemu sinu je zapustil 17 milijonov dolarjev premoženja. A idealni mladenič te ogromne dediščine ni hotel zase sprejeti, češ, da ni sad njegovih žuljev. Naklonil jo je dobrodelnim namenom. Iz Francije poročajo o enako idealni 18 letni Miss Jeannette Birandau. Po svojih starših je podedovala dva milijona frankov. Odstopila jih je ubogim, češ, da si hoče sama služiti vsakdanji kruh. Ruski multimilijonar Sodlodnikov je razdelil vse svoje milijone in bežal v samoto ruskih step, kjer je živel v priprosti kmetiški koči. Isto je naredil večkratni francoski milijonar Jean Vilmout. Svoje premoženje je razdelil med pariške ubožce, sam pa je šel ven na deželo in se nastanil v borni kmetiški hiši, kjer še danes opravlja

navadna kmetiška dela. Naš Molek in Gril e tutti quanti bodo k temu v svojem srcu najbrž rekli: Osli! Za svoje backe bodo pa napisali: Živel! taki kapitalisti!

BIVŠI ADMIRAL — SAHARSKI PUŠČAVNIK.

Francoski admiral Malcor, ki je bil med svetovno vojno aktivni pomorski častnik, se je po vojni odpovedal vojaški službi. Niti svojim najboljšim prijateljem ni povedal, kam se je namenil. Francoska javnost je po prvem začudenju nad njegovim korakom, ker še ni bil zrel za pokoj, pozabila nanj. Zdaj ga je neki turist po saharški puščavi, Edvard Schneider, tam našel in javnost opozoril nanj. Povedal mu je, da je potem, ko je slekel vojaško suknjo, študiral bogoslovje in bil posvečen v mašnika. Nato je še s tremi drugimi tovariši enakih vzorov odšel v Saharo. Zgradili so si skromno pristavo, da med divjimi sinovi Sahare nadaljujejo misijon očeta de Foucauld, ki je že pred Malcorjem šel isto pot. Tudi on je bil nekdanj francoski častnik, pozneje pa saharški samotar in misijonar svetniškega življenja, ki so ga ni naslednik. S svojimi brati živi tam življenje velike odpovedi in zatajevanja, a tudi tihe sreče, pa divjaki umorili. Rev. Malcor je njegov vredki jo je v hrušču in trušču pariškega babilona zastonj iskal. Domala vsako jutro se po sv. maši vspne na svojega iskrega vranca, da ponese blagovest miru in ljubezni med divje sinove neizmerne puščave. Res skrivnostna so pota, ki jih riše božja previdnost narodom in posameznim.

JAPONCI IN VERSKA SVOBODA.

Kristjani predstavljajo med Japonci le neznatni drobec. Vsi ostali so še pagani. A so napram krščanstvu mnogo bolj tolerantni, kot evropski moderni pagani. Rev. Nevils, S. J., ki se je pred kratkim vrnil iz Tokio, kjer je na mednarodni konferenci zastopal ameriški Rdeči križ, se je v tem oziru jako pohvalno izrazil o njih. Delegati brez razlike in stanu so bili vsepovsod gostoljubno in pristrčno sprejeti. Nikake bigoterije ni opazil, pač pa mnogo širokogrudne verske tolerance. Katoliška vera jim je radi svojih vzgojnih vrednosti posebno simpatična. Sicer misijonska žetev med njimi ni tako bogata, kot n. pr. v sosednji Kitajski. Vseh katoličanov je nekaj nad 250.000. Vzrok je ta, ker so Japonci zelo narodno zavedni in je njih vera tesno spojena z narodnostjo. Toda tisti, ki se oklenejo katoliške vere, so zato tem bolj kremniti katoličani. Domača duhovščina, ko se enkrat

bolj namnoži, bo imela gotovo obilnejšo žetev. Nazaj grede, je Rev. Nevils imel srečo, da je pomoznega blagajnika ladje, Japonca z visokošolsko izobrazbo, sprejel v katoliško cerkev. Pet drugih Japoncev različnih poklicev pa je z velikim zanimanjem sledilo njegovim versko-obrambnim razgovorom, ki jih je imel z njimi. Gotovo ne bodo ostali brez trajnega odmeva v njih srcih.

METHODISTOVSKI PASTOR PROSLAVLJA MARIJO.

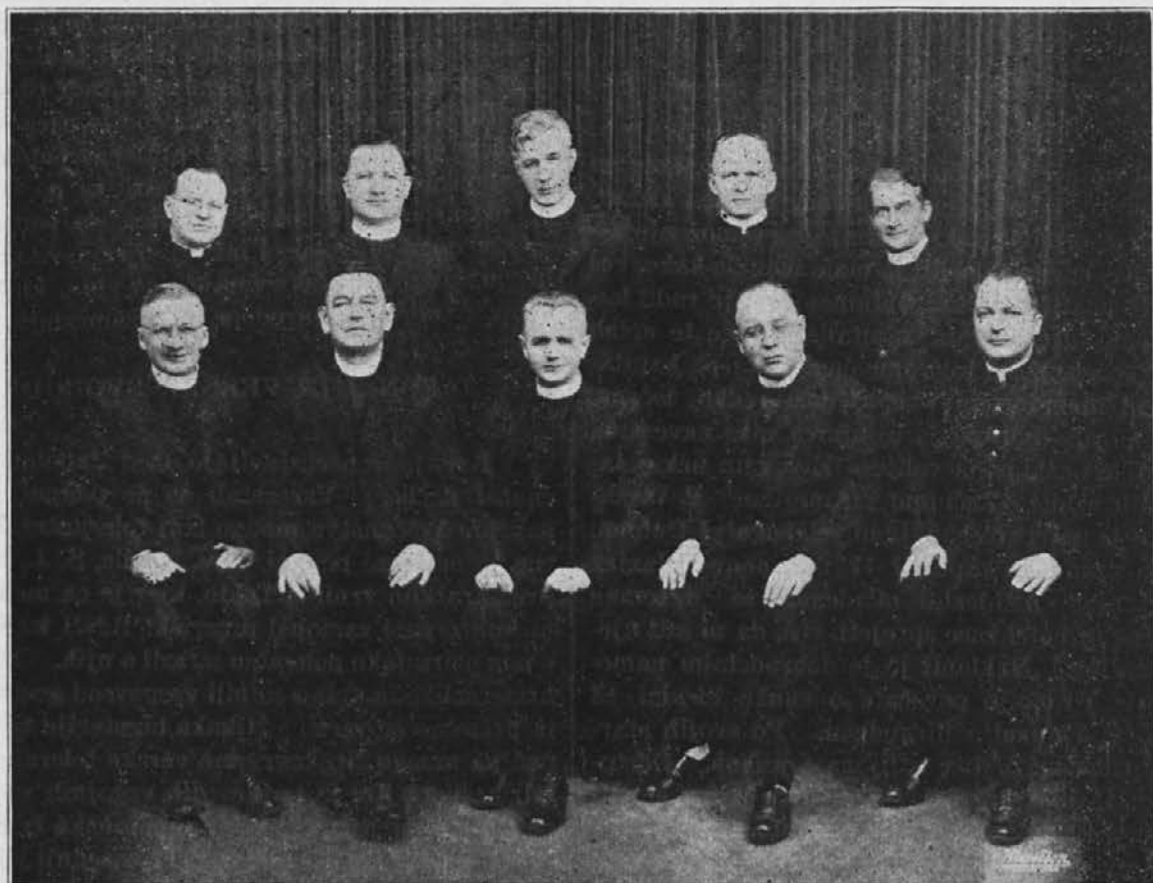
Protestantizem je družina brez matere. Za Marijo božjo in našo mater v njem ni mesta. Zato ni čuda, da je raztrgan na stotine in stotine ločin. Mati je pač najmočnejši magnet, ki družijo člane družine v eno celoto. Ko ona umrje, se začne družina razkrajati. Protestantizem, ki je zavrgel mater Marijo, je taka razkrojena in še vedno se razkrajajoča verska družina. So redki posamezniki, ki to spoznavaajo in tudi javno priznavajo. Med

temi je angleški metodistovski pastor Rev. A. E. Witham. V nekem listu svoje cerkve je objavil članek "V proslavo Marije". Tako lepo piše o njej, kot bi pisal velik Marijin častivec. Le iz uvoda se vidi, da niti katoličan ni. "Sram me je priznati," pravi, "da sem ves čas svojega ministrovanja samo enkrat pridigal o Mariji in jo proslavljal. "Zato se ji hoče topot oddolžiti. Proslavo zaključuje: "Tako je postala Mati božja!" Če bo njegov slavospev Mariji v protestantskih cerkvenih krogih našel prijeten odmev, se bo termometer upanja na zopetno zedinjenje znatno dvignil. Bog daj!

CERKEV PRIJELA ZA ZADNJE OROŽJE.

Nihče ni tako potrpežljiv kot je Cerkev. Se pač zaveda, da ni drugega kot skrivnostno dalje živeti Kristus, poosebljena potrpežljivost. To svojo jagnjetsko potrpežljivost je, kot že tolikokrat,

(Dalje na str. 21)

Slovenski duhovniki na prijateljskem sestanku ob priliki 25 letnice Rev. A. Schiffrerja.
Vrsta zgoraj: Rev. M. Butala, Rev. F. Mihelčič, Rev. L. Gladek, Rev. J. Jershe, Rev. R. Potočnik.
Sede: Rev. J. Cherne, Rev. M. Šavs, srebrnomašnik, Rev. J. Schiffrer, slavljenčev brat in Rev. J. Gruden.

OVČICA KRISTUSOVA

P. Salezij

(Nadaljevanje)

POIZKUS, DA BI JO REŠILI . . .

ZDRAVJE male Marije je bilo še vedno v zelo rahlem stanju. Včasih se je zdelo, da jo bo pretolkla skozi; zopet drugič pa ni bilo upanja na rešitev, tako opasno jo je bilo zagrabilo. Seveda so bili domači kakor na trnju. Niso nehali z vsem srcem moliti in vmes točiti bridke solze, da bi jih nebo ja gotovo uslišalo. Nikakor se niso mogli uživati v misel, da bi jo izgubili. Zato so spominjali Gospodovo Srce na ozdravljenje, ki jih je izvršil na Jairovi hčeri, na mladeniču iz Najma itd. Če je tam tako usmiljeno pomagal, zakaj se ne bi ozrl na njihovo stisko?

Leto 1924 se je bližalo svojemu koncu. Starši Marijini so poskusili še pri drugem zdravniku svojo srečo. Ta jim je nasvetoval zdravljenje z insulinom. Povdaril je, da ni siguran, če bo to zdravljenje res uspešno, vendar je bolje, da poskusijo še to sredstvo, kakor pa da bi čakali in omahovali. Na vsak način pa mora Marija za par tednov v bolnišnico, da bodo tamkaj po vseh predpisih izvedli poizkus, ki neredko zapusti težke posledice. Tako je Marija za nekaj časa zapustila svojo domačo hišo in se preselila v bližnjo bolnišnico. To se je zgodilo 3. januarja 1925. Njena mama jo je spremljala. Odločili so ji majhno sobico, kamor je prinesla par knjig in dve sliki, Srca Jezusovega in Male Terezike. Prvo sliko je postavila na mizo, drugo pa zraven svoje postelje. Tupatam je razvrstila tudi par cvetlic, da je soba dobila prijetnejše lice. Že prvi dan jo je obiskal hišni duhovnik. Marija ga je prosila, če bi ji prinesel vsak dan Gospoda. To se ji je potem zdelo posebna milost in radi tega se ni nič žalostila, da je v bolnišnici. Seveda ji je včasih težko delo, da ne more v šolo. Toda, če Gospod tako hoče, si je mislila, se mi ne smemo upirati. Mama je bila pisala tudi v Lizje, da naj opravljajo devetdnevno na čast Mali Cvetki, za zdravje.

Večkrat čez dan ji je sestra dajala injekcije, ki so bile precej mučne. Marija jih je darovala s trpljenjem vred za izpreobrnjenje grešnikov in svojim ljubim misijonom. Sestri se je vedno lepo zahvalila, kadar je storila svoje delo.

Pacijenti v bolnišnici so kmalu opazili ljubko deklico, ki se je počasi sprehajala po hodnikih. Dasiravno je bila vedno vesela in mirna, je bila nekako obsojena na smrt, kakor je povedala sestra bolničarka. Zato so imeli vsi sočutje z njo ter jo pomilovali. Ko so zjutraj slišali zvonček, so vedeli, da duhovnik prihaja k njej s svetim Zakramentom. Marija je z vso pobožnostjo in zaupanjem sprejela Gospoda vsak jutro ter ga prosila, kolikor je mogla goreče, naj jo ozdravi, če je njegova sveta volja. In Gospod jo je le deloma uslišal. Podaljšal ji je življenje, obenem pa ji pošiljal težke križe, da si lepše postelje za večno življenje...

POSVETITEV PRESV. SRCU JEZUSOVEMU.

Za nekaj časa mala Marija ni imela rednega spovednika. Sedaj, ko je bila v bolnišnici, je prihajal k njej vsak dan za kratek čas na razgovor hišni duhovnik, Father Spilimberg. Marija je počasi zadobila zaupanje v njega in postal je njen duhovni voditelj. Previdno ji je odkrival skrivnosti duhovnega življenja. In ker je videl, da ima v njej verno učenko, se je z očetovsko skrbjo potrudil zanjo. Nič ni bolj želel, kakor to, da bi postala dehteča cvetka na vrtu Gospodovem. Značaj tega duhovnika je bil ravno nasproten značaju Marijinemu. Zato se je od njega navzela prijaznosti in udanosti v voljo božjo.

Zdravljenje z insulinom je na videz izboljšalo njeno zdravstveno stanje. Ko se je po kakih treh tednih vrnila domov, je nadaljevala s šolo. Zopet je bila najboljša učenka.

Družina Filippettova je bila že več let posvečena Srcu Jezusovemu. To posvetitev so slovesno obnovili 15. februarja 1925. Father Spilimberg je bil povabljen, da izvrši ceremonijo. Ponavadi je ob takih prilikah družinski oče bral posvetilno molitev. Sedaj pa so naredili izjemo, da jo je brala mala Marija, v imenu cele družine. Na Mariji je to odlikovanje zapustilo trajen in globok utis. Od tega dne je še bolj vsa gorela za Gospoda in za njegovo službo. Preden je zjutraj šla v šolo, je pokleknila za trenutek pred kip Srca Jezusovega; med dnevom pa je pri svojih študijah obrnila tjakaj večkrat svoj pogled. Zvečer je tukaj opravila svojo večerno molitev.

Z injekcijami insulina so še doma nadaljevali. Tudi to trpljenje je darovala rada Gospodu, posebno še tedaj, ko se ji je kot posledica zdravljenja z insulinom naredila bula, ki ji je povzročala hude bolečine. Vse trpljenje je polagala v božje Srce Jezusovo iz tega namena, da bi bilo za rešenje

neumrjočih duš. In potem se je popolnoma izročila Bogu in njegovi sveti previdnosti.

Med tem se je bilo zaključilo šolsko leto in Marija je bila med prvimi. Kar nič se ni radi tega prevzela, ampak s spričevalom je hitela domov pred kip Srca Jezusovega. Tam ga je položila ter molila tako-le: "Zahvaljen, Gospod za Tvojo pomoč! Vsa hvala naj gre Tebi! Vendar sem Ti iz srca hvaležna, ker si mi pomagal pri učenju, da imajo tako tolažbo moji starši." V njeni duši ni bilo več prostora za domišljavost in za posvetno mišljenje. Tako zelo jo je vso prešinil duh božji. Če jo je kdo pohvalil, je odgovorila: "Bog mi je obilno delil svojo pomoč, sicer pa so moje tovarišice boljše od mene." Njena teta ji je kot nagrado za uspeh v šoli ponudila tri reči: ali naj si kupi kako stvar, ali naj vzame 25 lir ali pa naj si izbere romanje k Materi božji v Vincenzi. Ni treba povdariti, da si je Marija izbrala zadnje. In nad vse vesela je bila, ko je čez par dni pri oltarju, pred čudodelnim kipom Matere božje, pre-

"JEZUS, STORI Z MANO, KAR HOČEŠ."

Marija je začela svoje počitnice v vsem veselju. Toda Jezus ji je dovolil le par dni počitka, potem pa ji je poslal drugo hujšo preizkušnjo. Tista rana, ki bi se morala že zaceliti, se je nenedoma povečala in pojavila se je visoka vročina, tako da so morali klicati doktorja. Ponoči jo je mučila neznosna bolečina, drugi dan pa so jo prepeljali v bolnišnico. Ne da bi jo omamili, so ji začeli rezati rano. Kar zvižala se je pod nožem, vendar ni vzdihovala ali vpila. V roki je držala svetinjico, svoje oči pa je imela uprte v Križanega na steni. Po operaciji so jo dali zopet domov. V vsej slabosti je ležala v postelji in čakala, da bi se rana zacelila. Pa se ni hotela dolgo ne, radi njene sladkorne bolezni. Kot mučenica je bila videti in mama je trpela z njo, kadarkoli se je stanje slabšalo. Neko noč ni mogla spati in mama je čula pri njej. Tedaj je dejala Marija, da ji je težko, ker mora z njo trpeti tudi ona. V njeno tolažbo pa je dostavila: "Mama, čim hujše moram trpeti, tem bliže je ljubi Jezus. O ko bi vedela, kaj takrat čutim, ko bi vedela, kako združena sem z njim, kadar me bolečina razjeda in peče! Vidiš, saj sem zadovoljna, da trpim; trpljenje je blagoslov. Zahvaliva se Gospodu skupaj za to dobroto! Prosi ga samo te milosti, da bi mogla potrpežljivo prenašati vse bolečine, sicer pa naj velja: Ljubi Jezus, stori z menoj, kar hočeš!" Na mamo Marijino so naredile te besede globok

utis. Odslej naprej ni več prosila za njeno zdravje, ampak za njeno popolno vdanost v voljo božjo.

MALA, POUŽIVAJOČA SE ŽRTEV.

Marija je zopet za nekaj časa na videz ozdravela, zato so jo poslali na deželo, da se okrepi. Tamkaj je uživala tečno hrano in se zabavala v prosti naravi. Največkrat je bila na sprehodu s svojim malim bratrancem, ki je bil komaj tri leta star. Morala ga je voditi za roko in se pogovarjati z njim o navadnih rečeh. Včasih sta prišla do svetega znamenja s sliko Matere božje. Nabrala sta cvetic ter jih položila tjakaj. Marija pa je svojemu majhnemu spremljevalcu razložila, zakaj sta to storila in kaj predstavlja slika. Nato sta zmolila kako kratko molitvico in se vrnili nazaj proti domu. Tupatam sta naredila izjemoma malo daljšo pot k najbližnji cerkvi. Ker je navadno bila tedaj prazna, sta lepo pokleknila pred oltarjem in pobožno molila. Marija je pokazala malemu spremljevalcu na tabernakelj ter povedala, kdo stanuje tamkaj. Le-ta bi pa rad Jezusa videl, zato je želel, da bi mu Marija odprla tabernakelj. Ona ga potolaži ter pravi: "Če boš priiden, bo Jezus sam prišel ven in stopil tukaj notri." Pri tem je pokazala na njegovo srce...

Preden se je začela v jeseni šola, so jo starši vzeli domov. Začela je hoditi v šolo, pa le za malo časa. Zopet jo je zagrabila zavrtna bolezen. Radi nje se je morala posloviti od knjig in šole, kar jo je za trenutek zelo bolelo. Toda Bog jo je hotel polagoma odtrgati od vsega in jo navezati samo nase. Marija ga je kmalu umela ter se voljno uklonila.

Nastopila je huda kriza, ko je visela med življenjem in smrtjo. Domači so bili v resnih skrbeh zanjo. Zgodilo se je, da je ob tem času prišel domov na obisk tudi njen starejši brat Peter, ki je bil pri jezuitih. Marija ga je hitro prepoznala in kljub svoji slabosti se je dvignila na postelji in ga objela. Duhovnik, ki jo je obiskal po prvem napadu, je dejal: "Marija, Gospod te še ne želi imeti v svojih nebesih. On hoče, da boji njegova mala žrtev. Morala boš še hoditi nekaj časa, preden prideš na Kalvarijo. Ali si zadovoljna?" Sladko se je nasmejala ob teh duhovnikovih besedah in prijetno se ji je zdelo, ker jo je Gospod izvolil za tako vzvišeno nalogo.

Velika tolažba zanjo v tej bolezni je bilo prav posebno še to, da je njen duhovni voditelj opravil daritev sv. maše v njeni bolniški sobi. Njena dva brata, Peter in Marijan, sta duhovniku stregla, njeni starši in sorodniki pa so ginjeni prisostvo-

vali. Med mašo jih je šestnajst prejelo sv. obhajilo, njim na čelu seveda mali angel, ki se je žrtvoval božji ljubezni.

Ta sv. maša v njeni majčkeni sobi jo je vso napolnila z neizrečenim veseljem. Od tega dneva naprej ni nič več prosila za ozdravljenje, ampak živela je le od dneva do dneva, prepuščajoč Gospodu skrb za jutrišnji dan in za jutrišnje težave. Iz božjih rok je sproti sprejemala vdano in mirno vsako trpljenje, vsak križ. Zmirom je imela pred očmi tisti presrečni dan, ko se je v njeni sobi opravila najsvetejša daritev. Tisti dan, to je 30. november, ji je svetil s tolažbo in zaupanjem ter ji kazal pot navzgor proti višjim ciljem. Zato je med drugim napisala v svoj dnevnik tudi to-le: "Jezus, moj Jezus, ljubim te. Ne morem reči družega, kakor da je ta dan bil zame predokus raja in rajske sreče. Daj, spremeni me v dobro, poslušno ovčico svojo! Naj bo zate vsak dih moj ter sleherni utrip mojega srca! O Jezus, moj dobri Jezus, ostani vedno z mano, vse dni mojega življenja!"

Marija si je bila znova opomogla. Kljub temu pa je to po tem napadu ostala slabotna po telesu, a tem bolj močna na duši. Dasi s solzami v očeh, se je vendar vdano uklonila odredbi staršev, ki je odslej niso pustili več v šolo.

(Dalje sledi)

IZ KRALJESTVA LUČI IN TEME.

(S str. 18.)

znova pokazala in dokazala v Mehiki. Že dolga leta jo tamkajšnji trinogi zvezano in razbičano vlačijo po Kalvariji. Ne samo posamezne, cele mase je že minila potrpežljivost. Z razgorčenim Petrom silijo vanjo: "Ali naj udarimo z mečem!" A ona jim vedno pomirljivo in potrpežljivo odgovarja: "Ne veste, kakega duha ste!" Ko so se pa trinogi spravili nad njeno mladino, ki še ni ničesar zagrešila, da bi morala biti kaznovana, ko so uveljavili popolnoma brezversko, socialistično vzgojo, se je tudi ona v sveti ogorčenosti dvignila. Njeno materinsko srce ji je dejalo, da bi ne zaslužila ime matere, ko bi k temu molčala. Zato je končno tudi ona prijela za orožje. Ne za krvavo, kot njeni nasprotniki. S tem ona ne brani svojih pravic. Pač pa za duhovno. Njen poglavar nadškof Paskal Diaz in zastopnik vrhovnega poglavarja Cerkve, apostolski delegat nadškof Ruiz y Flores, sta zamahnila z mečem izobčenja, ki je največja in najusodnejša cerkvena kazen. Zapadli ji bodo starši, ki bodo hote pošiljali svoje

otroke v brezverske in protiverske socialistične šole. Zapadli ji bodo učitelji, ki bodo namenoma in iz prepričanja vzgajali mladino v tem duhu. Zapadli ji bodo tudi državni uradniki, ki bodo s prepričanjem tako vzgojo uveljavljali. Vsem tem bo odrečen prejem sv. zakramentov in cerkveni pogreb. To je zadnja beseda Cerkve. Potem bo spregovoril Bog sam, tako kot je spregovoril na Sijonu, ko je dal svojih desetero zapovedi.

ANGLEŠKI KRALJ EDVARD VII. — KATOLIČAN.

Kmalu po smrti angleškega kralja Edvarda VII., dne 6. maja 1910, se je začelo šušljati, da je umrl kot katoličan. Pozneje se je isto ponovno trdilo. Lani, ko je umrl znameniti pobornik anglikanske sprave s katol. cerkvijo, Lord Halifax, svoj čas komornik valeškega princa, poznejšega kralja Edvarda VII., je ta vest znova oživela. M. Maurice Leahy je v "Irish Independent" objavil svoj razgovor o tem s Halifaxom. On mu tega sicer ni mogel z gotovostjo potrditi. Pač pa mu je iz svojih osebnih spominov navedel mnogo dokazov, da je imel Edvard velike simpatije do katoliške cerkve. Če se je je kedaj dejansko oklenil, o tem, je dejal, bi vedel kaj gotovega povedati gardni kaplan tistih let, neki northumberlanski duhovnik, ki je bil kraljev zaupnik. On mu je stal na smrtno uro ob strani. Canterburškega nadškofa in primasa anglikanske cerkve je odklonil. Jezuit Rev. Edmund Lester je izjavil, da mu je rajni škof Cary-Elwes zagotovil: "O prestopu Edvarda VII. v katoliško cerkev ni nikakega dvoma, za to imam pozitivne dokaze." Po dopolnilnem drugem viru ni šele na smrtni postelji prestopil, ampak že par let prej, nekje v inozemstvu. Javno se seveda iz političnih ozirrov ni mogel za katoličana izdati, če je res postal.

NAJVEČJA ŽUPNIJA NA SVETU.

Ta bo pač mehiška zvezna država Oaxaca. Država meri 36.415 kvadratnih milj in ima 1.082.191 prebivavcev. Kot povsod v Mehiki, je med njimi nad 90% katoličanov. Pred letom je imela še 108 duhovnikov. Na vsakega je prišlo 10.000 vernikov. Zdaj je pa guverner odredil, da ima za vse skrbeti le en duhovnik. Tedaj njegova župnija šteje nad milijon župljanov. Kaj naj naredi? Ali naj se vsako nedeljo z balonom dvigne v stratosfero in tam mašuje, visoko nad svojimi ovčicami? Ali naj jim na isti način vsako velikonoč podeli sv. odvezo? Pa ko bi na ta način mogel zadostiti svojim pastirskim dolžnostim, kako naj pride do bolnikov v razdalji 36.000 milj? To se reče z vere norce briti.

SAMOMOR

P. Hugo.

SAMOMOR Z VERSKO-MORALNEGA STALIŠČA.

Samomor sam na sebi in nasplošno je prav tak zločin, v nasprotju z naravno in božjo postavo, kot umor. Kakor noben posamezni kot tak nima pravice komu vzeti življenja, tako si ga ne sme vzeti sam sebi. Če ga vzame drugemu, je morivec, če si ga vzame sebi, je samomorivec.

Nihče ni gospodar svojega življenja, ampak samo upravitelj in uživatelj, v okviru naravne in božje postave. Ko bi bil gospodar svojega življenja, bi lahko razpolagal z njim, je ohranil, ali uničil. Vsaj proti pravičnosti bi se ne pregrešil. Ker pa ni njegov gospodar, temveč samo upravitelj, prav tako ne sme poljubno razpolagati z njim, kot noben drugi upravitelj ne s stvarjo, ki jo samo upravlja. Vsak prizna, da upravitelj posestva nima pravice istega prodati, zamenjati ali kakorkoli z njim poljubno razpolagati, brez pooblastila gospodarja kajpada. Ako kaj takega stori, je prekoračil meje svojih pravic, je nezvest upravnik, je tat. Prav isto moramo reči o samomorivcu, ker kot gospodar razpolaga s svojim življenjem, dasi je samo njegov upravnik.

Narava sama se temu protivi. Nagon samohrane je priča. Vsako živo bitje se z vsemi svojimi, do najvišje možnosti napetimi silami, bori za svoje življenje in upira njegovemu uničenju. Seve, nagon je slepa naravna odporna sila, ki ne dela razločka med tistimi, ki ogrožajo življenje, ali so upravičeni do tega ali ne. Nagon se postavi v bran tudi gospodarju življenja. A gospodar kot tak in samo kot tak ima kljub protivnemu nagonu samoohrane pravico do uničenja življenja. Tako pravico je najvišji gospodar življenja dal človeku nad živalmi, ki so njegova last, ali brez gospodarja. Ni mu pa dal pravice, da bi svoje lastno življenje lahko uničil. Mogel bi mu dati to pravico, ker on je gospodar vsega življenja. Toda o kakem takem pooblaščenju, vsaj splošnem, četudi le za gotove slučaje, ne vemo ničesar. Zgodovina nam sicer poroča o par slučajih, da so nekatere svetniške duše, kot sv. Apolonija, sv. Pelagija, sv. Zofronija rajši šle same v smrt, kot bi si pustile vzeti devišstvo. Nekateri moralisti jih opravičujejo samomora s tem, da jim je Bog v tem slučaju dal oblast nad življenjem. A to je pač pobožno

mnenje, ki je možno, dokazati se pa ne da. Zato drugi pravijo, da je bil tudi to sam na sebi nedovoljen samomor, ki ga opravičuje le osebno zmotno mnenje in prepričanje. Pa recimo, da je imenovane res Gospodar življenja v to pooblastil. Se li morejo stotisoči samomorivcev, ki jim ne gre za vzore kot tem, na tako pooblaščenje sklicevati? Sigurno ne! Oni si to pravico proti izrecni, strogi božji prepovedi: Ne ubijaj! kradejo in s tem zakrivijo zločin proti naravi in proti Bogu. In še proti človeški družbi, katere člani so. Kajti s samomorom amputirajo od socialnega telesa en ud, kar je samolastno prav tako nedovoljeno. Samomor je tedaj sam na sebi vsega obsojenja in kazni vreden zločin.

Ne trdimo pa, da bi bil vsak samomor tudi z osebnega stališča zločin. Zločin predpostavlja moralno krivdo. In ta svobodno, premišljeno človeško dejanje. Gotovo niso vsi samomori taka dejanja, zato tudi ne vsi zločini z osebnega stališča. Mnogi napravijo samomor v takem duševnem razpoloženju, da za svoje dejanje ali sploh niso odgovorni, ali vsaj ne popolnoma. To je dobrodošli izgovor za tiste, ki bi samomor na vsak način radi izbrisali iz vrste zločinov. Pravijo, da noben samomorivec v trenutku samomora ni tako pri sebi, da bi se mu mogel samomor šteti v zločin. O, tako nasplošno pa to ne drži. Zdravniška znanost je to ovrgla. Profesor Heller v Kielu je na samomorivcih delal patološko-anatomske poskuse. In do takega zaključka je prišel? Da je bila polovica samomorivcev duševno popolnoma zdrava in zmožna premišljenega, človeškega dejanja. Tudi take, ki so poskušali samomor, a se jim ni posrečil, so preiskovali na kliničnih in ugotovili, da jih je bilo dve tretjini duševno normalnih. A ko bi bilo tudi res, da v trenutku samomora nihče ni popolnoma pri sebi, še ni rečeno, da je nedolžen pri prelitju lastne krvi, oz. samovoljnem uničenju lastnega življenja. Če ni odgovoren za to zadnje dejanje, je pa često odgovoren za dejanja, katerih zadnje je bil samomor. Nikakor tedaj ni upravičeno vse samomorivce ograditi z belim plaščem, simbolom nedolžnosti.

To potrjuje dejstvo, da je tudi človeška postava, civilna in cerkvena samomor smatrala in deloma še smatra za zločin, ga kot takega kaznovala in ga še kaznuje. Že pri narodih, ki so poznali samo naravno postavo in po njej urejali svojo človeško postavodajo, kot pri Grkih in Rimljanih, je samomor, kot smo slišali, veljal za zločin in bil temu primerno kaznovan. Poznejše krščanske države, katerih postavodaja je bila še odsev naravne in božje postave, so ga prav tako obsojale in kaznovala. Danes so te kazni večino-

ma zginile iz državnih kazenskih zakonikov. Gotovo po vplivu modernih zagovornikov samomora, Humea, Benthama, Schopenhauerja, Duehringa, Paulsna, Zieglerja, Nietzscheja i. dr.

Katoliška cerkev, katere postavodaja je še vedno odsvit in odmev naravne in božje postave, premišljen samomor izvršen iz kateregakoli vzroka, še vedno smatra za zločin in ga kaznuje. Takim samomorivcem odreja cerkveni pogreb, če se niso pred smrtjo spokorili in obžalovali svoje dejanje. Seve, ako se na katerikoli način ugotovi, da dotični vsaj za to zadnje dejanje ni bil odgovoren, mu te kazni spregleda. Načelo pa skrbno čuva in je mora čuvati.

KAKO ZAJEZITI EPIDEMIO SAMOMORSTVA.

Ko je samomor postal epidemija, zahteva-joča vedno več žrtev, so tudi razni človekoljubi začeli razmišljati, kako bi jo zajezili. Preiskovali so njene nesložne vzroke in jih skušali odstraniti. A ti so tako ozko spojeni z moderno brezversko kulturo, pramaterjo samomorov, da se jim to vsaj zaenkrat še ni kaj prida posrečilo. Prav so ugotovili, da nosi veliko odgovornost za to epidemijo časopisje, ki na dolgo in široko opisuje samomore kot kaka junaška dela. Enako razni pisatelji v svojih novelah in romanih. Potem gledišče in kino, v katerih so samomori domala dnevni prizori. Pompozni civilni pogrebi samomorivcev tudi niso drugega kot nekaka reklama zanje. Vse to, ki je v bujnem cvetju, nedvomno ubija čut odgovornosti za življenje in stud nad zločinom samomora.

Več vspeha so imeli ti človekoljubi pri pobjanju samomora samega. Zlasti takozvani "uradi proti samomoru", ki so jih organizirali, so se dobro izkazali. Ko je angleška "Rešilna armada", ki je protestantska organizacija, zamislila prvi tak "urad proti samomoru", so mnogi zmajevali z glavami, češ, en nov brezvspešen poskus. V resnici je bila ta zamisel zelo posrečena, kar potrjuje dejstvo, da so začeli take "urade" ne samo po Angliji, ampak povsod po Evropi in zunaj nje ustanavljati. Potom razpredene propagande ti "uradi" zasegajo tisoče takih, ki nimajo z vero in cerkvijo nobenega stika več. In iz njih vrst se rekrutira največ samomorivcev. Tiste, ki so že sklenili račune življenja, pozivljajo, naj se preden naredijo piko s samomorom, obrnejo na najbližji tak "urad".

Kot ve povedati Karol Wichmann, se je prvi tak urad pojavil v Londonu, na pobudo generala "Rešivne armade" Mr. Bootha. Prav za prav sta

bila takoj kar dva ustanovljena, eden za moške, drugi za ženske samomorivne kandidate. Že na prvi poziv, naj se tisti, ki mislijo na samomor, prej zgledajo pri "Rešivni armadi", se jih je stotine odzvalo. In konec prvega poslovnega leta je moglo vodstvo ugotoviti, da se jih je 1125 obojega spola zglasilo v uradu ter ga z novim veseljem do življenja zapuščalo. Bila je to silno pisana družba, od brezdomcev in potepuhov vsake vrste, do uradnikov, advokatov, umetnikov in častnikov. Mnogi so prišli s samomorilnim sredstvom v žepu, da od tam zavijejo na svojo zadnjo pot, če se jim ne posreči ujeti kakega novega žarka življenja. Strašne zgodbe so morali dotični uradniki oz. uradnice poslušati. Pa že s tem, da so jih potrpežljivo, smehljajočih, a vendar sočutnih obrazov poslušali in končno sočutno prigovarjali, da stvar le ni tako tragična, da bi bilo treba radi nje v smrt, so tem obupancem dvignili termometer življenja in jim izvili samomorivno orožje. Ni čuda, da so spričo takih vspehov "uradi proti samomorstvu" v območjih "Rešilne armade" hitro množili in tisoče samomorov preprečili. Vse priznanje jim za to človekoljubno delo.

A glavno vprašanje je, kako zatreti korenino tega zla, ne samo izrastke. Najvspešnejše sredstvo v dosegu tega je nedvomno vera, pred vsem kajpada edino prava katoliška vera, tako bogata na balzamu za vse mogoče rane, ki jih seka življenje. Če je nevera pramati epidemije samomorstva, je vera pramati življenja in veselja do njega, pa naj bo še tako mizerno. To priznavajo tudi taki, ki sami nimajo oz. niso imeli vere. Tako n. pr. znana specialistka v epidemiji samomorstva, že omenjeni Masaryk in Adolf Wagner. Ne eden, ne drugi ni rad napravil veri tega poklona, zlasti katoliški ne. Toda oba so številke, ki sta jih glede tega nagromadila in primerjala, prisilile k temu priznanju. Te so jima povedale, da je najmočnejši jez proti samomoru vera, posebno še katoliška vera.

Katoliška vera ima poleg drugih sredstev zoper samomor eno, s katerim ne razpolaga nobena druga vera. In ta je spoved. Zanimivo in razveseljivo je, kako so specialisti v epidemiji samomorstva, med njimi mnogi brezverci, ki spoved z dogmatičnega stališča zametajo, z dušeslovnega stališča prišli do prepričanja, da je ona prvovrstno razbremenilno sredstvo za razne dušne vsedline, ki jih toliko tirajo v samomor. Že Voltaire, Goethe in Pestalozzi so radi tega dali vse priznanje katoliški spovedi. Moderna modroslovna in zdravniška znanost, ki se je v duševno življenje in njegove zapletaje še bolj poglobila, daje s svo-

jega stališča katoliški spovedi še lepše priznanje.

Vseučiliški profesor Dr. Georg pl. Mayr, priznan strokovnjak v statistiki, pravi: da je med moralnimi statistikarji priznana stvar, da gotove ustanove v katoliški cerkvi, zlasti spoved, zelo omejujejo samomore. V spovedi vidi vzrok, zakaj je med katoličani veliko manj samomorov, kot med protestanti. Protestanti nimajo zasebne spovedi, da bi si olajšali obteženo vest. Odtod melanholijska otožnost in pesimizem, črnogledost, ki se često stopnjujeta v omračenje duha in so krive toliko samomorov. Do istega zaključka so prišli še mnogi drugi, ki jim je bila katoliška spoved veliko strašilo in mučilo. Tako protestanta C. Hoty in Dr. Prinzig. Celo Dr. Masaryk, takrat ko je pisal svojo knjigo "Samomor" borbeni brezverec, daje "človeško-duhovniškemu posredovanju", z drugimi besedami spovedi najlepše priznanje v boju zoper samomor.

Po vsem tem lahko mirno trdimo, da je vera najvspešnejše sredstvo proti epidemiji samomorstva. Ona odločno obsoja samomor kot zločin in že s tem vzbuja strah pred njim. Ona prižiga zvezde na še tako oblačnem nebu tostranskega življenja, ki nam kličejo: Bit' če dana! Obenem nam daje na razpolago toliko sredstev za sončno in srečno življenje tudi v tej solzni dolini, da bi se ga nihče zdrave pameti predčasom ne naveličal, ko bi se teh sredstev posluževal. Dvignimo tedaj termometer vere, usmerimo vso našo kulturo po nji in epidemija samomorstva, s stotisoči svojih letnih žrtev, bo premagana.

PRED KOM NAJ PRISEŽEM?

V svobodomiselnih državah odstranjujejo vse podobe Križanega ne le iz šol, ampak tudi iz uradov. V nekem kraju je bila poklicana preprosta, a verna branjevka k sodniji za pričo. Ko jo predsednik sodišča pozove, da naj vzdigne roko k prisegi, da hoče resnico povedati, odgovori žena: "Kaj, prisežem naj?!" Ogleda se po sobi ter vpraša: "Pred kom pa? Ali pred vami, ki ste človek kot jaz?" Ker ji sodnik žuga z zaporom, ako ne pove resnice pod prisego, vzame verna žena rožni venec iz žepa, prime za križec, rekoč: "Tukaj, gospod sodnik je tisti, pred katerim lahko prisežem."

Vsa sodna dvorana je preprosti ženi veselo ploskala k njeni verni odločnosti.

KAKRŠNI STARŠI, TAKI OTROCI

Melhior je bil sin plemenite, krščanske družine. Največje veselje njegovega blagega očeta je bilo, da je smel mašniku streči pri sv. maši. Njegova pobožnost je bila vzorna. Nič manj goreča kristjana je bila njegova dobra mati. Večkrat je prišla k zajtrku, pri katerem so jo otroci čakali, vsa objokana. "Mama, zakaj si pa jokala," tako so jo večkrat popraševali začuden otroci. In dobra gospa je navadno odgovarjala: "Kako ne bi jokala, ko me čaka enkrat oster odgovor zaradi vas."

Ako je dobri gospe kakšna skrb stiskala ljubeče srce, je hitela pred podobo Matere božje v svojo sobo rekoč: "Otroci, pojdimo k Materi." Kako pretresljivo je bilo vrdeti krščansko mater v sredi svojih otročičev klečati pred sv. Materjo. Da, njej Mariji, je dobra gospa izročevala neštivilnokrat svoje otročiče. Otrokom pa je kaj rada pripovedovala v večerih o Marijini in Jezusovi ljubezni. Najveselejši trenutki so bili za njo, ko je na glasovirju spremljala pobožno petje svojih otrok v čast Bogu in Materi božji.

Mali Melhior je imel posebno sprejemljivo srce za lepe nauke in vzvišene zglede dobrega očeta in matere. Dasi je bil zraven nekoliko žive narave, sta znala to skrbno oko materino in premišljena beseda očetova poravnati. Deček je bil pravi vzor krščanskega otroka, mladeniča. Bog pa si ga je izvolil za svojega namestnika. Iz nje ga je postal slavní knezoškof in kardinal Breslavski — Melhior Diepenbrock.

MODRE BESEDE MODRIH MOŽ

Kakor nobena reč ne pokonča in sne že leza kot rja, ki jo samo iz sebe naredi in goji: tako ni nič, kar bi dušo bolj slabilo in ji odvzelo moči za krepostno življenje, kakor je samoljubje, ki ga človek sam iz sebe povzroči, goji in krepi.—*Sv. Ciprijan.*

Zavist je nevaren molj, ki razje najlepše in najboljše čednosti; je rja, ki razje zaklad prave modrosti; podobna je kobilici, ki opustoši rodovitna polja. Da! naj katerakoli čednost razcvete v človeku, strupena zavist je takoj ugonobi.—*Sv. Avgustin.*

Vsako delo, vsak trud je lahek, če misli človek na plačilo, ki si ga človek služi. Naše upanje v večno plačilo je naša tolažba pri vseh težkočah in delih.—*Sv. Jeronim.*

NAŠE VAŽNO DELO ZA LETOŠNJO SPOMLAD

KAKOR beremo v zapisniku o občnem zboru Baragove zveze, bo letošnje najvažnejše delo Zveze pobiranje podpisov po naših farah in naselbinah. — Ker bo letošnje leto kongres v stari domovini in bo tudi Baragov spomin počaščen ob tistih dneh, bi bilo zelo lepo, da to delo dotlej končamo in naša delegacija ponese želje ameriških Slovencev tja pred slovenskega škofa. Podpisi naj bodo pobrani vsaj do konca maa.

Odbor Baragove Zveze najbrže že pripravlja načrt, kako to najhitreje in najuspešneje končati. Gotovo bodo razposlali pobiralne pole in delegirali posebne osebe, ki bodo pobirale podpise po naselbinah in župnijah. Tudi na društva bodo gotovo naslovili te pobiralne pole, da pobere podpise vseh članov, ki se sej udeležujejo.

V najkrajšem času pričakujemo te pole. Topot bi rad položil na srce vsem častivcem Baragovim, da se zavzamejo za to veliko stvar. Časa imamo malo, samo dobre tri mesece, toda v teh treh mesecih se lahko marsikaj stori. Dobre žene in dobri možje, ki svojo naselbino poznajo, naj se pobrigajo, da takoj začno z delom, ko pobiralne pole dobijo. Naselbine in župnije naj tekmujejo med seboj, kdo bo hitreje izvršil delo in kdo bo več podpisov nabral.

Tega dela naj bi se noben ni branil. Ker ni nobenih težav združenih z njim. Surprise parties, toliko jih imamo in kadar jih imamo, po tristo ljudi dobimo za dar in udeležbo, časih tekom dobrega tedna, pa bi tako lahko delo po-

biranje podpisov odložili. Ne stane nič, več koristi pa bo od teh podpisov, kakor od vseh naših prireditvev, za katere od hiše do hiše agitiramo in vabimo. Pokazali bomo s tem blagim delom, da nam je res Baraga pri srcu, še bolj pa njegovo poveljčanje.

To bo naše najlepše propagandno delo v letošnjem letu. delo za Barago. Marsikdo, ki še za Barago ne ve, bo zvedel o njem po tvoji besedi, ljudje bodo začeli spoznavati, da gre res za veliko stvar, ne bo treba nobenemu pridigati, da se ne zanimamo za svoje može, da smo zaspanci. —

Cleveland mu bo postavil spomenik, postavimo mu spomenik vsi. Vse naselbine na noge za podpise, vse župnije naj bodo kakor en glas: Barago hočemo na altarju.

Obenem: podpirajte Baragovo Zvezo. Mal položi dar. Baragi na altar. Pripravimo se pravočasno tudi v finančnem oziru. Vse na tem svetu je s stroški združeno, tudi delo za altarsko čast. Društva plačajte svojo pristojbino Zveze, posamezniki poravnajte svojo članarino. Svoja pisma naslavlajte na Rev. M. Hiti, St. Joseph's Church, Joliet, Ill.

V svojih nadlogah, v boleznih, v težavah ne pozabite, da Barage ne bomo postavili mi v nebesa. Je že pri Bogu in ker je že pri Bogu, lahko mnogo pomaga. Priporočajte se mu. Mi ga hočemo postaviti na altar. Odvisno je pa veliko od tega, kakšna bo naša vera v slovenskega priprošnjaka.

IZ UPRAVE

Člani Apostolata sv. Frančiška so postali: John Nose \$10, P. Grabrovshik \$10, M. Salokar 50c, J. Bačnik 50c, F. Vidmar \$10.

Za lučke so poslali: A. Možin 50c, P. Košir 50c, M. Susa \$1, P. Zagar \$1, M. Salokar 25c, J. Jacksha \$1, F. Vidmar \$1, M. Tomazič 25c, M. Voncina \$1, M. Petach 50c, F. Terlep \$1.

Dar za študente: K. Krivic 50c, J. Jeglich \$5.

Dar za samostan: M. Pluth \$5, A. Bartol \$5.

Kruh sv. Antona: M. Svete \$2.

Lurško votlino: M. Svete \$2.

V zahvalo: P. Misič \$1.

Za sv. maše so poslali: M. Sredensek \$1, J. Debevc \$1, Mrs. Begush \$1, P. Musič \$1, P. Zagar \$2, I. Ferjancic \$3, M. Sivič \$1, J. Klepac \$1, J. Medved \$1, B. Sedmak \$2, M. Zelle \$5, M. Cimperman \$1, N. N. 50c, M. Svete \$2, A. Zupan \$1, F. Baraga \$10, J. Strogen \$2, F. Grchman \$1, M. Grum \$1, J. Kuznik \$2, M. Petach \$1, M. Salay \$1, M. Bombich \$1, M. Tomazic \$2, F. Terlep \$1, F. Likovic \$1, K. Pfeifer \$1.

V DOMOVINO GREMO 15. JUNIJA

INFORMACIJE . . .

Linija. Največ Slovencev je prišlo v to deželo po Francoski liniji. Ravno tako jih je v stari kraj največ potovalo po Francoski liniji. Ta linija jim je naj-

bolj znana in na njej se počutijo "doma".

Parnik. V prvi vrsti je bilo treba gledati, da pridejo potniki

pravočasno za shod. Dalje je v sedanjih časih treba gledati na vsak dolar. To velja tudi za potovanje. Zato je bilo treba izbrati parnik, ki je "poceni", a ob-

enem tudi moderen, udoben, hiter in preizkušeno zanesljiv. Tak parnik je "CHAMPLAIN", ki je šele tri leta "star". Spada torej med najnovejše parnike. — Iz New Yorka odpluje CHAMPLAIN s temi izletniki na 15. junija opoldne. Potniki gredo na parnik ta dan med 8. in 11. uro dopoldne.

Tretji razred na Champlainu. Vsi potniki tretjega razreda so nastanjeni v kabinah z 2, 3 in 4 posteljami. Kabine so čiste, udobne in prostorne. V njih je tekoča topla in mrzla voda, električna razsvetljava, moderna ventilacija ter druge najmodernejše naprave. — V obsežni in krasni obednici se servira izbor na hrana ob pogrnjenih mizah.

Cene kart tretjega razreda. Od New Yorka do Havre \$84.50, od New Yorka do Ljubljane \$110.05, od New Yorka do Zagreba \$112.52, od New Yorka do Trsta \$104.50.

Cene retur-kart III. razreda. Od New Yorka do Havre \$153.00, od New Yorka do Ljubljane \$193.50, od New Yorka do Zagreba \$195.50, od New Yorka do Trsta \$182.50.

Turistični razred zavzema sedaj mesto nekdanjega drugega razreda; drugi razred je odpravljen na vseh linijah. Razume se, da je turistovski razred v isti meri izboljšán kakor je izboljšán tretji razred.

Cene kart turističnega razreda. Vožnja od New Yorka do Havre stane \$119, a retur karta pa \$215.00. (Nekatere kabine so \$2.50 dražje na vsako stran.)

Drugi razred na železnici v Evropi stane: od Havre do Ljubljane \$42.96, do Zagreba pa

\$47.05. Tako stane karta za turistični razred na parniku in drugi razred na železnici do Ljubljane \$161.96, do Zagreba \$166.05. Retur karta pa: do Ljubljane \$300.92, do Zagreba pa \$309.10.

Tretji razred na parniku in II. na železnici. Vožnja se lahko tako uredi, da potuje potnik na parniku v III. razredu, a na vlaku v II. razredu. V tem slučaju stane karta do Ljubljane \$127.46, do Zagreba \$131.55. Retur karta pa: do Ljubljane \$279.42, do Zagreba \$287.60.

Potovanje se lahko tako uredi, da potnik potuje na parniku v tretjem razredu, a po železnici v drugem razredu.

Cena kart za otroke. Otroci od 1. do 10. leta plačajo polovično karto tako v III. kakor v turističnem razredu. Otroci nad 10 let plačajo celo karto.

Davek na kartah. Pri vsaki karti je \$5 davka za U.S.A. Pri retur-kartah pa plačajo potniki, ki niso ameriški državljani, še \$8 glavarine (head tax). V turistovskem razredu pa plačajo potniki še francoski pristaniški davek \$2 za tja in \$2 za nazaj.

Potovanje od Havre naprej. Ob prihodu parnika v Havre čaka potnike poseben vlak, ki prepelje potnike do Pariza. Tu jih linija s posebnimi busi prepelje na drugo postajo, kjer dobe potniki posebne vozove ekspresnega vlaka, ki vozi do Ljubljane okrog 26 ur, do Zagreba priplizno 29 ur, a do Trsta 20 ur.

Potni list, permit itd. Vsak potnik mora imeti potni list od one države, koje državljanstvo ima. Potniki, ki niso državljani Združenih držav, morajo imeti

še povratno dovoljenje (permit) iz Washingtona.

Vse potrebne podrobnosti o potnih listih, permitih itd., se pošljejo vsem onim, ki se prijavijo za potovanje. Ravno tako se pošljejo tudi vsa druva pojasnila o vseh drugih zadevah potovanja.

Vsi rojaki so vabljeni (da se pridružijo temu skupnemu potovanju).

Rezerviraj si mesto. Da si takoj zasigurate mesto na parniku, ki bo vam po volji, priglasite se takoj na spodaj omenjeni naslov. — Takoj sedaj pošljite \$10.00, če hočete mesto v tretjem razredu, \$20.00, če hočete potovati v turistovskem razredu. Ta ara ti je zagotovilo mesta na ladji. Ostalo plačate pozneje, kakor ti bo agentura naznanila.

Aro ti vrneje, če tvoje načrte kak razlog prekriza. Marsikaj se lahko še zgodi do časa potovanja; pripeti se ti lahko nezgoda bolezni, pride kaka druga ovira. Do svoje are imaš v tem slučaju popolno pravico.

V domovino potujete skupaj. Nazaj grede pa si lahko izbereš drugi parnik, greš lahko nazaj s skupino, ali pa potuješ sam. Nekateri bodo ostali dalj časa v domovini, drugi se bodo morda že po šestih tednih vrnili. Glede časa povratka imaš popolno prostost, tudi parnik te linije lahko sam voliš. Morda se boš hotel vrniti na "Normandie", svobodna bo tvoja volja.

Takoj piši na naslov: Mr. Leo Zakrajšek, 302 East 72nd Street, New York, N. Y., ali Rev. Aleks. Urankar, 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.